

Nr. 3017/1901/III-5/2025

8.08. 2025

Către,

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În conformitate cu prevederile art. 514 din Codul de procedură civilă, formulez prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la următoarea problemă de drept:

„Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1, art.3 alin. (1), art. 10 și art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, în ceea ce privește timbrarea cererilor formulate în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin care creditorul unei obligații de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, solicită stabilirea sumei definitive datorate de către debitor, cu titlu de penalități de întârziere”.

I. Într-o primă orientare se consideră că, în absența unor dispoziții legale exprese, cererile întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul procedură civilă, prin care creditorul unei obligații de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, solicită instanței de executare, fixarea sumei definitive datorată de către debitor, sunt supuse taxei judiciare de timbru calculată potrivit regulilor prevăzute de art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, prin raportare la valoarea însumată a penalităților de întârziere.

Această concluzie se justifică raportat la obiectul cererii, care este evaluabil pecuniar, interpretarea privind timbrarea la valoare fiind mai apropiată scopului și rațiunii normei prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul procedură civilă.

Deși cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este o cerere în materia executării silite, legiuitorul nu a înțeles să o reglementeze în cadrul art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, astfel că nu poate fi timbrată conform acestor prevederi legale.

S-a arătat că dispozițiile art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 nu sunt aplicabile, întrucât acestea vizează acțiunile și cererile neevaluabile în bani. Or, cererea întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este o cerere pecuniară, obiectul acesteia fiind evaluabil în bani.

Astfel, chiar dacă scopul cererii întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă constă în sancționarea pasivității debitorului, nu trebuie omis că efectul admiterii acestei cereri constă în obligarea debitorului la plata unei sume de bani în favoarea creditorului. Față de acest aspect, acțiunea are un evident caracter patrimonial și nu poate fi încadrată în sfera acțiunilor neevaluabile în bani.

Finalitatea aplicării dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este aceea de a se obține un nou titlu executoriu, distinct de cel inițial, atât prin prisma obiectului, care constă în plata unei sume de bani, cât și din perspectiva funcției exercitate de titlul executoriu – constrângerea persoanei debitorului la executarea obligațiilor de a face sau a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană.

Unele instanțe care au adoptat această orientare au făcut trimitere la concluziile întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel din 23 -24 iunie 2016, care s-a desfășurat la Curtea de Apel Bacău, majoritatea curților de apel reprezentate la acea întâlnire exprimând opinia în sensul că, în absența unor dispoziții legale exprese, în privința cererii întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, se va aplica taxa la valoare¹. (*Anexa I*)

¹ Minuta întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel (Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016, pag. 1-3 <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2024/10/Minuta-intalnire-presedinti-sectii-civile-Bacau-iunie-2016.pdf>). Opinia majoritară a participanților a fost în sensul că, în absența unor dispoziții legale exprese, se va aplica taxarea la valoare.

Opinia INM a fost în sensul că cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă vizează însumarea aritmetică a penalităților stabilite anterior pe zi de întârziere, în condițiile art. 906 alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă, de către instanța de executare, ca urmare a faptului că, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării silite, debitorul nu a executat obligația de a face sau de a nu face *intuitu personae*. În ipoteza acestor cereri, prin raportare la art. 906 alin. (7) din Codul de procedură civilă, nu este necesară dovedirea de către creditor a existenței vreunui prejudiciu rezultat din neexecutarea obligației de a face sau de a nu face de către debitor. Din moment ce O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru nu cuprinde o prevedere expresă pentru scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a cererii în discuție, este incidentă regula în materie și anume timbrarea. Întrucât obiectul cererii este exprimat pecuniar, aceasta se va timbra potrivit art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, la valoarea pretinsă de creditor.

În conformitate cu art. 50 alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată, *cererile sau acțiunile în justiție, precum și transcrierea sau intabularea titlurilor de proprietate, legate de aplicarea prevederilor acestei legi și de bunurile care fac obiectul său sunt scutite de taxe de timbru.*

II. În cea de-a doua orientare, majoritară, se consideră că cererile de chemare în judecată formulate în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă se timbrează cu o taxă fixă de 20 de lei, având în vedere în vedere că, prin cererea formulată, creditorul nu urmărește obținerea unui nou câștig, respectiv, valorificarea unei noi pretenții, ci urmărește aceleași scop pe care l-a avut în procesul de fond, anume, executarea în natură a obligației de a face sau de a nu face prevăzută în hotărârea judecătorească ce reprezintă titlu executoriu și, din această perspectivă, cererea de stabilire a sumei definitive datorată de către debitor cu titlu de penalități de întârziere apare ca un incident în faza executării silite, penalitățile acordate fiind doar mijlocul pus la dispoziția creditorului, de a obține, prin sancționarea debitorului, pretenția dedusă judecății în litigiul de fond. În plus, ar fi inoportun să i se solicite creditorului să timbreze la valoarea penalităților a căror sumă solicită să fie fixată, atunci când, pentru litigiul în care a fost obținut titlul executoriu, legiuitorul a prevăzut scutirea de la plata taxei judiciare de timbru.

Fiind o sancțiune aplicabilă debitorului și un incident în faza de executare silită, prin care se obține constrângerea debitorului în vederea respectării dispozițiilor din titlul executoriu de care beneficiază creditorul, în absența unei reglementări exprese în sens contrar, cererea de chemare în judecată este supusă taxei judiciare de timbru prevăzută de art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

Totodată, s-a arătat că, în materia executării silite, opțiunea legiuitorului a fost aceea de a stabili, fie taxe judiciare de timbru fixe (pentru cererea de încuviințare a executării silite, pentru cererile de suspendare a executării silite, pentru cererea de întoarcere a executării silite), fie a unei taxe raportate la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau a debitului urmărit, însă plafonat la suma de 1.000 lei (în materia contestației la executare).

Această opțiune a legiuitorului pentru o taxare mai redusă a cererilor formulate în cea de-a doua fază a procesului civil (executarea silită), are în vedere premisa că, odată obținut titlul executoriu, o parte din sarcina aducerii la îndeplinire efectivă a obligației revine statului, care trebuie să creeze mecanisme suficiente și neîmpovărătoare pentru

În ipoteza în care obligația de a face este strict personală este în sarcina unității investite cu soluționarea notificării și vizează aplicarea Legii nr. 10/2001, cererea în discuție este scutită de la plata taxei judiciare de timbru, prin raportare la art. 50 alin. (1) din acest act normativ, incluzându-se în noțiunea de *acțiune legată de aplicarea dispozițiilor legii*, întrucât obiectul său privește plata unor penalități rezultate din încălcarea de către această unitate a obligațiilor stabilite în sarcina sa prin Legea nr. 10/2001.

Cu referire la restul acțiunilor de fond scutite de la plata taxelor judiciare de timbru, în ipoteza promovării unei cereri în condițiile art. 906 alin. (4) C. proc. civ., acesta este scutită de la timbrare numai în situația în care din modalitatea de formulare a textului ce prevede scutirea rezultă că se poate include și o atare cerere, cum este cazul art. 50 alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată.

În ceea ce privește cererea întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, având ca obiect obligarea debitorului în favoarea creditorului la plata unei penalități, fixate pe zi de întârziere, până la executarea obligației de a face sau de a nu face, stabilite în titlul executoriu, deși și aceasta are caracter patrimonial, va fi supusă timbrării cu suma fixă de 20 lei, raportat la art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013, fiind cu neputință evaluarea în bani la momentul introducerii sale.

creditor, care urmărește să își realizeze efectiv dreptul, dar și pentru debitor, care urmărește să dovedească eventuala nelegalitate a executării silit.

Întrucât executarea silită este cea de-a doua fază a procesului civil, având în vedere și regulile de taxare prevăzute de lege pentru cererile aferente acestei faze a procesului civil, nu este în spiritul legii interpretarea în sensul că se timbrează la valoare cererea formulată în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin creditorul solicită instanței de executare fixarea sumei definitive datorate de către debitor cu titlu de penalități, în scopul constrângerii debitorului la executarea obligației stabilite prin titlul executoriu. (*Anexa II*)

III. A fost identificată și a treia orientare de jurisprudență izolată, în care s-a considerat că cererile întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru, atunci când, pentru cererea formulată în litigiul în care a fost obținut titlul executoriu care conține o obligație de a face sau de a nu face ce nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, a operat o scutire legală obiectivă de la plata taxei judiciare de timbru [ex: scutirea legală prevăzută de art. 42 din Legea nr. 1/2000, potrivit căruia, cererile sau acțiunile în justiție, cererile accesorii și incidentale, precum și intabularea titlurilor de proprietate rezultate din aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a prezentei legi, sunt scutite de taxa de timbru; scutirea legală obiectivă prevăzută de art. 50 alin. (1) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, modificată și completată, potrivit căruia, cererile sau acțiunile în justiție, precum și transcrierea sau intabularea titlurilor de proprietate, legate de aplicarea prevederilor prezentei legi și de bunurile care fac obiectul acesteia, sunt scutite de taxe de timbru]. (*Anexa III*)

*

Apreciez că cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin care creditorul unei obligații de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, solicită fixarea sumei definitive datorată cu titlu de penalități este supusă taxei judiciare de timbru de 20 de lei, stabilită potrivit dispozițiilor art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cu excepția situațiilor în care, pentru cererile adresate instanțelor judecătorești, se identifică o cauză de scutire legală de la plata taxei judiciare de timbru, având în vedere următoarele considerente:

§ 1. Legislația aplicabilă

§ 1.1. Codul de procedură civilă (2010), republicat, cu modificările și completările ulterioare

Art. 906 – Aplicarea de penalități:

(1) *Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare.*

(2) *Când obligația nu este evaluabilă în bani, instanța sesizată de creditor îl poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, să plătească în favoarea creditorului o penalitate de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu.*

(3) *Atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, penalitatea prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanță între 0,1% și 1% pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligației.*

(4) *Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere, dată cu citarea părților. Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlu executoriu, până la stingerea ei completă.*

(5) *Penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.*

(6) *Încheierea dată în condițiile alin. (4) este executorie.*

(7) *Acordarea de penalități în condițiile alin. (1) - (4) nu exclude obligarea debitorului la plata de despăgubiri, la cererea creditorului, în condițiile art. 892 sau ale dreptului comun.*

Art. 892 - Obligarea debitorului la despăgubiri

(1) *Dacă în titlu executoriu nu s-a stabilit ce sumă urmează a fi plătită ca echivalent al valorii bunului în cazul imposibilității predării acestuia sau, după caz, echivalentul despăgubirilor datorate în cazul neexecutării obligației de a face ce implică faptul personal al debitorului, instanța de executare, la cererea creditorului, va stabili această sumă prin hotărâre dată cu citarea părților, în termen scurt. În toate cazurile, la cererea creditorului, instanța va avea în vedere și prejudiciile ocazionate prin neexecutarea de bunăvoie a obligației, înainte ca aceasta să devină imposibil de executat.*

(2) *Hotărârea este executorie și este supusă numai apelului. Suspendarea executării acestei hotărâri nu se va putea obține decât cu consemnarea sumei stabilite. Dispozițiile art. 751 și 752 sunt aplicabile în mod corespunzător.*

(3) *Pe baza cererii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea înființa măsuri asigurătorii.*

§ 1. 2. Ordonanța de urgență nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

Art.1

(1) *Acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești, precum și cererile adresate Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt supuse taxelor judiciare de timbru prevăzute în prezenta ordonanță de urgență.*

(2) *Taxele judiciare de timbru sunt datorate, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, de către toate persoanele fizice și juridice și reprezintă plata serviciilor prestate de către instanțele judecătorești, precum și de către Ministerul Justiției și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.*

(3) *În cazurile anume prevăzute de lege, acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești, precum și cererile adresate Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt scutite de la plata taxelor judiciare de timbru.*

Art. 2

Taxele judiciare de timbru se stabilesc în mod diferențiat, după cum obiectul acestora este sau nu evaluabil în bani, cu excepțiile prevăzute de lege.

Art. 3 alin. (1)

Acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează astfel:

- a) până la valoarea de 500 lei – 8%, dar nu mai puțin de 20 lei ;*
- b) între 501 lei și 5.000 lei – 40 lei + 7% pentru ceea ce depășește 5.000 lei ;*
- c) între 5.001 lei și 25.000 lei -355 lei + 5% pentru ce depășește 5.000 lei;*
- d) între 25.001 lei și 50.000 lei – 1.355 lei + 3% pentru ce depășește 25.000 lei;*
- e) între 50.001 lei și 250.000 lei – 2105 lei + 2% pentru ce depășește 50.000 lei;*
- f) peste 250.000 lei – 6.105 lei + 1% pentru ce depășește 250.000 lei.*

Art.10

(1) *În materia executării silite, următoarele cereri se taxează astfel :*

- a) cereri pentru încuviințarea executării silite, pentru fiecare titlu executoriu -20 lei;*
- b) cereri de suspendare a executării silite, inclusiv a executării provizorii -50 lei.*

(2) *În cazul contestației la executarea silită, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite. Taxa aferentă acestei contestații nu poate depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată. În cazul în care obiectul executării silite nu este evaluabil în bani, contestația la executare se taxează cu 100 lei.*

(3) În cazul în care prin contestația la executare silită se invocă, în condițiile art. 712 alin. (2) din Codul de procedură civilă* și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului, taxa de timbru se stabilește potrivit art. 3 alin. (1).

(4) Cererile de întoarcere a executării silite se taxează, în toate cazurile, cu 50 lei, dacă valoarea cererii nu depășește 5.000 lei, și cu 300 lei, pentru cererile a căror valoare depășește 5.000 lei.

* Ulterior publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013, Codul de procedură civilă a fost republicat, textele fiind renumerotate, astfel încât trimiterea la dispozițiile art. 712 alin.(2) din Codul de procedură civilă, se consideră a fi făcută la dispozițiile art. 713 din Codul de procedură civilă republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 247 din 10.04.2015

Art.27

Orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani, cu excepția celor scutite de plata taxei judiciare de tîbru potrivit legii, se taxează cu 20 lei.

§ 2. Jurisprudența Curții Constituționale

§ 2.1. Cu privire la dispozițiile art. 906 din Codul de procedură civilă, în jurisprudența instanței de contencios constituțional, s-a arătat că finalitatea reglementării conținută în aceste dispoziții legale constă în determinarea debitorului rău platnic de a executa obligația la care este ținut în temeiul unui titlu executoriu pe care numai el o poate executa. Prin exercitarea acestei constrângeri cu caracter pecuniar se urmărește contracararea manoperelor abuzive, tinzând la tergiversarea îndeplinirii obligațiilor asumate de debitor în vederea asigurării celerității, ca exigență imperativă a executării silite. Curtea Constituțională a subliniat și că, împrejurarea că cererea de fixare a penalităților este soluționată de aceeași instanță care a aplicat penalitățile, nu este de natură să afecteze imparțialitatea judecătorului, deoarece procedura de fixare a penalităților nu reprezintă un caz de incompatibilitate, întrucât instanța nu soluționează fondul litigiului, existând, de altfel, posibilitatea instanței de executare de a reveni asupra penalităților, care vor putea fi înlăturate sau reduse pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația și dovedește că întârzierea executării a avut la bază motive temeinice, conform art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă².

² Decizia nr. 272 din 27 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 18 iulie 2017, paragr. 15; Decizia nr. 380 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 682 din 22 august 2017, paragr. 14; Decizia nr. 5 din 8 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 329 din 08 mai 2017, paragr.15; Decizia nr. 643 din 16 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 18 martie 2019, paragr. 14; Decizia nr. 202 din 9 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 562 din 9 iulie 2019, paragr. 23; Decizia nr. 491 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1033 din 5 noiembrie 2020, paragr. 24; Decizia nr. 821 din 10 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 208 din 2 martie 2021, paragr. 21; Decizia nr. 513 din 3 noiembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 6 iunie 2023, paragr. 16; Decizia nr. 12 din 31 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 502 din 8 iunie 2023, paragr. 16; Decizia nr. 14 din 30 ianuarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 957 din 24 septembrie 2024, paragr. 22; Decizia nr. 22

Totodată, s-a arătat că, spre deosebire de amendarea conducătorului autorității, care este expresia unui raport de drept administrativ, aplicarea penalităților în condițiile art. 906 din Codul de procedură civilă reprezintă o sancțiune civilă de constrângere de drept comun³.

Cererea de aplicare de penalități reprezintă o procedură accesorie procedurii executării silite pornite în vederea realizării obligației stabilite prin hotărâre judecătorească sau printr-un alt titlu executoriu și care nu se aduce la îndeplinire de bunăvoie. Neavând un caracter autonom în raport cu procedura executării silite, cererea de aplicare de penalități nu poate fi soluționată decât în cadrul acesteia. Ca atare, soluționarea acestei cereri nu poate forma obiectul unui proces distinct⁴.

Curtea Constituțională a observat și că, prin Decizia nr. 16 din 6 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 258 din 13 aprilie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că, având în vedere caracterul specific al executării obligațiilor de a face sau de a nu face ce au în vedere contribuția esențială a debitorului (spre deosebire de obligațiile de a da, ce presupun predarea unui bun, care, în cazul refuzului executării voluntare, pot fi aduse la îndeplinire prin formele executării silite directe sau indirecte), a determinat necesitatea reglementării unor mijloace specifice de constrângere a debitorului acestor obligații⁵.

Prin Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.365 din 30 mai 2012, cu modificările și completările ulterioare, s-a introdus, ca o noutate absolută în legislație, reglementarea unui nou mecanism pentru executarea obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi aduse la îndeplinire prin alte persoane. Așa fiind, prin art. 905 din Codul de procedură civilă (devenit art. 906 după republicarea din 10 aprilie 2015) s-a prevăzut posibilitatea obligării debitorului la penalități de întârziere, ce vor fi încasate de către creditor, acestea reprezentând un mijloc indirect de constrângere a debitorului de a-și îndeplini obligațiile prevăzute în titlul executoriu. S-a consacrat astfel, spre deosebire de vechea reglementare, dreptul creditorului de a folosi orice mijloc legal pentru a-l determina pe debitor să execute el însuși obligația, în natură. Astfel, natura juridică a penalităților este aceea de mijloc de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, acestea putându-se acorda independent de existența unui prejudiciu.

din 30 ianuarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 938 din 18 septembrie 2024, paragr. 26; Decizia nr. 5 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 329 din 08 mai 2017, paragr. 20;

³ Decizia nr. 326 din 10 mai 2018 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 770 din 6 septembrie 2018, paragr. 20; Decizia nr. 22 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 32;

⁴ Decizia nr. 22 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 27;

⁵ Decizia nr.624 din 9 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 5 martie 2019, paragr. 20; Decizia nr. 643 din 16 octombrie 2018, precit., paragr. 16; Decizia nr. 202 din 9 aprilie 2019, precit., paragr. 25; Decizia nr. 491 din 25 iunie 2020, precit., paragr. 25; Decizia nr. 821 din 10 noiembrie 2020, precit., paragr. 23; Decizia nr. 513 din 3 noiembrie 2022, precit., paragr. 18; Decizia nr. 12 din 31 ianuarie 2023, precit., paragr. 18; Decizia nr. 14 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 24;

Penalitățile nu se identifică cu daunele-interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea prin finalitatea lor juridică, de sancțiune de drept procesual civil aplicată de instanța de executare debitorului pentru a-l constrânge să execute o obligație de a face sau de a nu face care implică un fapt personal, menită să înfrângă rezistența debitorului și care constă în obligarea acestuia la plata unei sume de bani în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, fie într-o sumă fixă, fie într-un procent, atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu. Întrucât penalitatea are un caracter provizoriu, nu este lichidă și nici exigibilă, încheierea prin care instanța a obligat debitorul la plata de penalități nu este susceptibilă de executare. De aceea legiuitorul a permis creditorului ca, în termen de trei luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților în care debitorul nu își execută obligația, să se adreseze din nou instanței de executare cu o cerere prin care să solicite stabilirea sumei finale pe care debitorul trebuie să o plătească cu titlu de penalități, cerere asupra căreia instanța se va pronunța prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților. Totodată, legiuitorul a permis numai înlăturarea sau reducerea penalităților, pe calea contestației la executare în condițiile art. 906 alin (5) din Codul de procedură civilă, fără să prevadă și posibilitatea solicitării succesive a sumei definitive datorate cu acest titlu. Natura juridică a penalităților, scopul reglementării lor, precum și asigurarea realizării efective a dreptului creditorului înscris în titlul executoriu, în corelare cu art. 1.516 din Codul civil, art. 1.527 din Codul civil și art. 906 alin. (7) din Codul de procedură civilă, conduc spre o astfel de interpretare⁶.

Așa fiind, Înalta Curte de Casație și Justiție a subliniat că penalitățile sunt un mijloc juridic lăsat la îndemâna creditorului, reglementat de legiuitor cu scopul de a obține constrângerea debitorului la executarea în natură a obligației cu caracter personal, fără a reprezenta valoarea prejudiciului suferit de creditor, penalitățile nu au un caracter reparator, nu au drept scop acoperirea prejudiciului suferit de creditor, ci constituie un mijloc juridic de constrângere indirectă, pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor; ele se pot acorda independent de despăgubirile la care creditorul este îndreptățit în temeiul art. 892 din Codul de procedură civilă, cele două categorii de sume având o natură și finalitate juridică diferite. Este de subliniat faptul că încheierea pronunțată în condițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă se bucură de autoritate de lucru judecat provizorie doar în ceea ce îl privește pe debitor, deoarece, în cazul acestuia, legiuitorul a prevăzut în mod expres, la alin. (5) că, dacă execută obligația prevăzută în titlul executoriu, poate solicita reducerea sau înlăturarea sumei stabilite cu titlu de penalități pe calea contestației la executare, dovedind existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării. Pentru creditor, legiuitorul nu a oferit un

⁶ Decizia nr. 624 din 9 octombrie 2018, precit., paragr.21; Decizia nr. 643 din 16 octombrie 2018, precit., paragr. 17; Decizia nr. 202 din 9 aprilie 2019, precit., paragr. 26; Decizia nr. 491 din 25 iunie 2020, precit., paragr. 25; Decizia nr. 821 din 10 noiembrie 2020, precit., paragr. 23; Decizia nr. 513 din 3 noiembrie 2022, precit., paragr. 18; Decizia nr. 12 din 8 iunie 2023, precit., paragr.19 și 20; Decizia nr. 14 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 25 și 26;

mijloc procedural pentru corelativa majorare a sumei deja stabilite, încheierea fiind, pentru acesta, definitivă și executorie potrivit art. 906 alin. (4) și (6) din Codul de procedură civilă, fără a-l lipsi însă de calea distinctă a solicitării unor despăgubiri pentru acoperirea integrală a prejudiciului în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă și ale dreptului substanțial comun⁷.

Astfel, din cuprinsul întregii reglementări, Curtea Constituțională a constatat că legiuitorul a instituit un mecanism coerent și etapizat prin intermediul căruia debitorul unei obligații de a face, ce nu poate fi executată prin altul, să fie constrâns să își îndeplinească obligația utilizând ca factor de coerciție elementul pecuniar, arhitectura acestui mecanism fiind sub forma unor etape ce impun intervenția succesivă a instanței, nefiind primit argumentul potrivit căruia norma legală criticată ar încălca dreptul la un proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, după cum nu se poate reține nici problema vreunei atingeri aduse dreptului de proprietate, în sensul art. 1 alin. (1) din Protocolul adițional nr. 1 la Convenție, în condițiile în care art. 906 din Codul de procedură civilă, în ansamblul său, oferă creditorului un mecanism prin intermediul căruia să își poată realiza dreptul prevăzut în titlul executoriu. Mai mult, chiar art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă vine să ofere creditorului un drept suplimentar, dându-i acestuia posibilitatea să se bucure de o sumă de bani suplimentară unui eventual prejudiciu suferit, sumă ce poate fi executată silit⁸.

§ 2.2. Referitor la dispozițiile relevante, cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, Curtea Constituțională a stabilit, în nenumărate rânduri, că prestațiile judecătorești nu trebuie și nu pot fi în toate cazurile gratuite, deoarece accesul liber la justiție, consacrat de art. 21 din Constituție, nu înseamnă gratuitate. Nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție. Regula este cea a timbrării acțiunilor în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor. Atât obligația de plată a taxelor judiciare, cât și excepțiile stabilite de lege se aplică deopotrivă tuturor cetățenilor aflați în situații identice, precum și tuturor litigiilor de aceeași natură, neexistând discriminări sau privilegii contrare prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție⁹.

⁷ Decizia nr. 624 din 9 octombrie 2018, precit., paragr. 22; Decizia nr. 643 din 16 octombrie 2018, precit., paragr. 18; Decizia nr. 202 din 9 aprilie 2019, precit., paragr. 27; Decizia nr. 491 din 25 iunie 2020, precit., paragr. 26; Decizia nr. 821 din 10 noiembrie 2020, precit., paragr. 23 și 24; Decizia nr. 513 din 3 noiembrie 2022, precit., paragr. 19; Decizia nr. 12 din 31 ianuarie 2023, precit., paragr. 21, 22; Decizia nr. 14 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 27;

⁸ Decizia nr. 12 din 31 ianuarie 2023, precit., paragr. 24; Decizia nr. 14 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 28; Decizia nr. 22 din 30 ianuarie 2024, precit., paragr. 30;

⁹ Decizia nr. 533 din 9 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 837 din 17 noiembrie 2014, paragr. 22 și jurisprudența loc. cit.; Decizia nr. 649 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al

În același sens, s-a reținut că, în cadrul mecanismului statului, funcția de restabilire a ordinii de drept, ce se realizează de către autoritatea judecătorească, este de fapt un serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la bugetul de stat. În consecință, legiuitorul este îndreptățit să instituie taxe judiciare de timbru pentru a nu afecta bugetul de stat prin costurile procedurii judiciare deschise de părțile aflate în litigiu¹⁰.

Plata taxelor judiciare de timbru fiind o condiție legală pentru începerea proceselor civile, obligația de plată anticipată a acestor taxe (în unele cazuri până la un termen ulterior, stabilit de instanța judecătorească) este justificată, ca și sancțiunea anulării acțiunii sau cererii, în caz de neplată a acestora. Întrucât echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, contribuția justițiabilului poate fi recuperată la cererea acestuia, în temeiul art. 453 din Codul de procedură civilă, de la partea care cade în pretenții. Așadar, regula este cea a timbrării acțiunilor în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor. Totodată, potrivit dispozițiilor art. 90 din Codul de procedură civilă, cel care nu este în stare să facă față cheltuielilor pe care le presupune declanșarea și susținerea unui proces civil, fără a primejdui propria întreținere sau a familie sale, poate beneficia de asistență juridică, în condițiile legii speciale privind ajutorul public judiciar¹¹.

Curtea Constituțională a subliniat și că, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008, a fost reglementată „acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii” (alin.1), care se adresează oricărei persoane fizice, „în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale” (alin. 4), și se concretizează în „scutiri, reduceri,

României, Partea I, nr. 9 din 7 ianuarie 2015, paragr. 14 și jurisprudența loc. cit., Decizia nr. 401 din 13 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 29 septembrie 2017 paragr. 22; Decizia nr. 169 din 29 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 716 din 20 august 2018, paragr. 34; Decizia nr. 719 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 20 februarie 2018, paragr. 13; Decizia nr. 200 din 28 mai 2020 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 780 din 20 august 2020, paragr.33; Decizia nr. 718 din 2 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1210 din 21 decembrie 2021, paragr.15;

¹⁰ Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 11 mai 2020, paragr. 14; Decizia nr. 466 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 26 august 2016, paragr. 25; Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 11 mai 2020, paragr. 14;

¹¹ Decizia nr. 533 din 9 octombrie 2014, precit., paragr. 23 și jurisprudența loc. cit.; Decizia nr. 401 din 13 iunie 2017, precit., paragr. 22; Decizia nr. 169 din 29 martie 2018, precit., paragr. 34; Decizia nr. 719 din 9 noiembrie 2017, precit., paragr. 13; Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, precit., paragr. 16; Decizia nr. 718 din 2 noiembrie 2021, precit., paragr. 17;

eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită” [art. 6 lit. d)]. De asemenea, prin dispozițiile art. 42 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/213, s-a prevăzut posibilitatea instanțelor de judecată de a acorda scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxei judiciare de timbru. Această reglementare vizează tocmai acele situații în care partea nu poate face față cheltuielilor unui proces din cauza lipsei mijloacelor materiale, constituind o garanție a liberului acces la justiție. Aprecierea legalității și temeiniciei cererilor întemeiate pe aceste dispoziții legale se realizează de către instanța de judecată în temeiul prerogativelor conferite de Constituție și de legi, pe baza probelor care însoțesc aceste cereri.¹²

Astfel, Curtea a constatat că legiuitorul are deplina legitimitate constituțională de a impune taxe judiciare de timbru fixe sau calculate la valoare în funcție de obiectul litigiului, iar stabilirea modalității de plată a taxelor judiciare de timbru, precum și a cuantumului lor reprezintă opțiunea legiuitorului, ce ține de politica legislativă fiscală¹³.

Art. 21 din Constituție nu instituie nicio interdicție cu privire la taxele în justiție, fiind legal și normal ca justițiabilii care trag un folos nemijlocit din activitatea desfășurată de autoritățile judecătorești să contribuie la acoperirea acestora¹⁴. Cheltuielile ocazionate de realizarea actului de justiție sunt cheltuieli publice, la a căror acoperire, potrivit art. 56 din Constituție, cetățenii sunt obligați să contribuie prin taxe și impozite, stabilite în condițiile legii¹⁵.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat dacă accesul liber la justiție este un drept absolut și dacă poate forma obiectul unei restrângeri sau limitări, instanța europeană statuând că „dreptul la un tribunal” nu este absolut, acest drept putând face obiectul unor limitări, atât timp cât nu este atinsă însăși substanța sa (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*). De asemenea, prin hotărârea din 11 octombrie 2007, definitivă în 11 martie 2008, pronunțată în cauza *Larco împotriva României*, Curtea europeană a statuat că obligația de a plăti în fața instanțelor civile o taxă judiciară corespunzătoare cererilor formulate nu poate fi considerată ca o limitare a dreptului de acces la o instanță, care ar fi, în sine, incompatibilă cu art. 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Curtea europeană a subliniat că, în dreptul român, cu privire la

¹² Decizia nr. 719 din 9 noiembrie 2017, precit., paragr. 15; Decizia nr. 200 din 28 mai 2020, precit., paragr. 37; Decizia nr. 718 din 2 noiembrie 2021, precit., paragr. 20;

¹³ Decizia nr. 401 din 13 iunie 2017, precit., paragr. 22; Decizia nr. 109 din 6 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 22 aprilie 2014; decizia nr. 81 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 313 din 2 mai 2017; Decizia nr. 169 din 29 martie 2018, precit., paragr. 34;

¹⁴ Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, precit., paragr. 15;

¹⁵ Decizia nr. 533 din 9 octombrie 2014, precit., paragr. 28; Decizia nr. 649 din 11 noiembrie 2014, precit., paragr. 14; Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, precit., paragr. 15; Decizia nr. 200 din 28 mai 2020, precit., paragr. 34; Decizia nr. 718 din 2 noiembrie 2021, precit., paragr. 16;

cererile evaluabile în bani, valoarea taxei judiciare de timbru este calculată sub forma unui procent din valoarea obiectului cauzei¹⁶.

De asemenea, și în cauza *Kreuz împotriva Poloniei*, paragraful 54, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, în conformitate cu principiile care se degajă din jurisprudența sa, ea nu a respins niciodată ideea de impunere a unor restricții financiare cu privire la accesul unei persoane la justiție, tocmai în interesul unei bune administrări a justiției¹⁷.

§ 3. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

§ 3.1. Prin decizia nr. 32 din 9 iunie 2008, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite¹⁸ s-a stabilit că, în vederea determinării competenței materiale de soluționare în primă instanță și în căile de atac, sunt evaluabile în bani litigiile civile și comerciale având ca obiect constatarea existenței sau inexistenței unui drept patrimonial, constatarea nulității, anularea, rezoluțiunea, rezilierea unor acte juridice privind drepturi patrimoniale, indiferent dacă este formulat petitul accesoriu privind restabilirea situației anterioare.

În considerentele acestei decizii s-a reținut că:

<<Acțiunea are ca obiect, de regulă, protecția unui drept sau a unui interes pentru realizarea căruia calea justiției este obligatorie, obiectul acțiunii se concretizează și nuanțează prin mijlocul procesual folosit, obiectul cererilor de chemare în judecată constituindu-l pretenția concretă a reclamantului.

Potrivit cu natura și obiectul dreptului exercitat, pot fi distinse acțiuni personale (atunci când se valorifică un drept personal, de creanță), acțiuni reale (când dreptul a cărui protecție se urmărește este unul real) și acțiuni mixte (când se valorifică deopotrivă un drept personal și unul real), acțiuni extrapatrimoniale și acțiuni patrimoniale, acțiuni mobiliare și acțiuni imobiliare, acțiuni petitorii și acțiuni posesorii.

Acțiunile patrimoniale sunt cele care au un conținut economic, pe când acțiunile extrapatrimoniale corespund unor drepturi subiective indisolubil legate de persoana titularului lor, indiferent dacă este persoană fizică sau juridică, drepturi fără conținut economic, deci drepturi personale nepatrimoniale.

Natura acțiunilor corespunzătoare acestor din urmă drepturi, precum și caracterele juridice ale acestor acțiuni sunt atribuite de natura și specificul drepturilor personale nepatrimoniale.

(..)

Întrucât dreptul subiectiv material constituie fundamentul acțiunii, fiind factorul configurator al acesteia, el impune și toate consecințele ce decurg de aici: calificarea acțiunii, determinarea competenței, alcătuirea completului, determinarea căii de atac.

Ca atare, se poate afirma că dreptul subiectiv ce se cere a fi protejat în justiție „transferă” caracterul său patrimonial sau nepatrimonial litigiului însuși și, astfel procesul va putea fi evaluabil în bani, ori de câte ori în structura raportului juridic de drept substanțial dedus judecății, intră un drept patrimonial, real sau de creanță.

În consecință, ori de câte ori pe calea acțiunii în justiție se tinde a se proteja un drept patrimonial, evaluarea obiectului litigiului este posibilă și necesară.

(...)

¹⁶ Decizia nr. 649 din 11 noiembrie 2014, precit., paragr. 15; Decizia nr. 466 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 26 august 2016, paragr. 23; Decizia nr. 719 din 9 noiembrie 2017, precit., paragr. 14; Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, precit., paragr. 17;

¹⁷ Decizia nr. 65 din 18 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 11 mai 2020, paragr. 17; Decizia nr. 200 din 28 mai 2020, paragr. 35; Decizia nr. 718 din 2 noiembrie 2021, precit., paragr. 18;

¹⁸ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 10 decembrie 2008;

A susține că există acțiuni patrimoniale neevaluabile în bani înseamnă a susține o contradicție juridică, a spune de fapt că există drepturi patrimoniale neevaluabile în bani, ceea ce contravine naturii intrinseci a acestor drepturi, ceea ce le deosebește de drepturile personale nepatrimoniale.

(...)

Clasificarea pe care Legea nr. 146/1997 o face în acțiuni neevaluabile și evaluabile în bani are la bază rațiuni fiscale și nu are nimic comun cu natura patrimonială sau nepatrimonială a dreptului dedus judecății și deci cu caracterul evaluabil sau neevaluabil în bani al proceselor și cererilor în materie civilă și comercială la care se referă art. 2 din Codul de procedură civilă pentru delimitarea competenței materiale în primă instanță.

Așadar, pentru stabilirea taxei judiciare de timbru urmează a fi avute în vedere dispozițiile și categoriile de acțiuni folosite de legea specială, în timp ce pentru determinarea competenței materiale după valoare și, implicit, a căilor de atac ce se pot exercita împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în cauzele civile și comerciale se va avea în vedere natura dreptului care fundamentează acțiunea, particularizând-o și transferându-i din caracterele sale >>.

§ 3.2. Prin decizia nr. XX din 12 decembrie 2005 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiile Unite¹⁹ s-a stabilit că cererea privind obligarea la daune cominatorii este admisibilă și în condițiile reglementării obligării debitorului la plata amenzii civile conform art. 580³ din Codul de procedură civilă (1865); hotărârea prin care s-au acordat daune cominatorii este susceptibilă de executare silită, la cererea creditorului, în limita daunelor-interese dovedite.

În considerentele acestei decizii s-au reținut următoarele:

<<Daunele cominatorii, constând în condamnarea debitorului la plata către creditor a unei sume de bani pentru fiecare zi, săptămână sau lună de întârziere, până la executarea obligației în natura ei specifică, își au temeiul în dubla funcțiune – jurisdictio et imperium- pe care o are judecătorul, cu consecința prerogativei sale de a ordona și măsurile necesare ducerii la îndeplinire a celor dispuse prin hotărârea pe care o pronunță.

Cu toate că în sistemul dreptului civil român problema daunelor cominatorii nu a fost reglementată printr-o dispoziție cu caracter general, această instituție este consacrată prin norme speciale.

...

Rezultă că daunele cominatorii reprezintă o samcțiune pecuniară, ce se aplică de instanțele de judecată în vederea asigurării executării unei obligații de a face sau de a nu face, determinată prin hotărâre judecătorească, precum și că suma de bani stabilită să fie achitată cu acest titlu este independentă de despăgubirile ce trebuie să constituie echivalentul prejudiciului cauzat, iar rațiunea acordării unor astfel de daune o constituie exercitarea efectului lor de constrângere asupra debitorului care persistă în neexecutarea obligației pe care și-a asumat-o, prin silirea lui la plata către creditor a unor sume calculate în raport cu durata întârzierii îndeplinirii obligației de a face sau de a nu face.

În cazul când cuantumul daunelor cominatorii nu este suficient determinat în momentul pronunțării hotărârii judecătorești, stabilirea acestuia cu precizia necesară se poate asigura, potrivit dispozițiilor cuprinse în teza finală a art. 379 alin. 4 din Codul de procedură civilă, prin efectuarea calculului exact, în faza executării silite, în conformitate cu prevederile art. 371² alin. 2 din același cod.

În consecință, se impune a se constata că prin reglementarea dată în cuprinsul art. 580³ din Codul de procedură civilă nu s-a înlăturat posibilitatea recurgerii la instituția daunelor cominatorii pentru silirea debitorului să îndeplinească obligația de a face sau de a nu face, ci, dimpotrivă pe lângă menținerea acestui instrument de constrângere, s-a instituit și amenda civilă, ca mijloc de determinare a debitorului să își îndeplinească obligația asumată.

...

Așa cum s-a mai învederat, daunele cominatorii constituie un mijloc juridic subsidiar de înfrângere a rezistenței debitorului la executarea silită și au un caracter provizoriu, fiind acordate până când acesta își va îndeplini obligația asumată și cu posibilitatea ca instanța de judecată să le modifice dacă va considera necesar.

¹⁹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 225 din 13 martie 2006;

Fără să reprezinte un mijloc, direct sau indirect, de executare silită asupra bunurilor debitorului, aceste daune constituie totuși o modalitate de constrângere ce rezultă din amenințarea cu o atare executare dacă debitorul nu își îndeplinește obligația asumată.

Față de caracterul lor provizoriu, în cazul în care debitorul execută obligația, daunele cominatorii vor trebui să fie reduse la cuantumul despăgubirilor datorate pentru întârzierea executării, iar în cazul în care debitorul refuză executarea, cuantumul lor ar trebui convertit totuși la valoarea exactă a prejudiciului suferit prin neexecutare, o altă soluție nefiind posibilă.

Într-adevăr, în sistemul nostru de drept, despăgubirea nu poate depăși valoarea prejudiciului pentru că diferența s-ar transforma într-o pedeapsă civilă în favoarea creditorului, care s-ar îmbogăți în acest mod fără justă cauză.

Ca urmare, nici executarea silită nu s-ar putea porni pe baza cuantumului provizoriu al daunelor cominatorii, dar fiind caracterul lor incert și nelichid.

Fiind de principiu deci că daunele cominatorii reprezintă numai un mijloc de constrângere a debitorului la îndeplinirea obligației convenite, precum și că suma stabilită în cadrul acestor daune nu poate fi considerată certă și lichidă, revine instanței de judecată îndatorirea ca, după executarea obligației respective, să transforme acele daune în daune compensatorii, stabilind, potrivit regulilor dreptului comun privind răspunderea civilă, suma ce reprezintă prejudiciul efectiv cauzat creditorului prin întârzierea executării.

În atare situație, concluzia ce se impune sub acest din urmă aspect este aceea că hotărârea judecătorească prin care s-au stabilit daune cominatorii nu este susceptibilă de executare silită, fiind necesar ca aceste daune să fie transformate mai întâi de instanța de judecată, la cererea creditorului, în daune compensatorii. >>.

§ 3.3. Prin decizia nr. 16 din 6 martie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept²⁰ în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă s-a stabilit că nu este admisibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.

În considerentele acestei decizii s-au reținut următoarele:

<< 45. [C]aracterul specific al executării obligațiilor de a face sau de a nu face, ce au în vedere contribuția esențială a debitorului (spre deosebire de obligațiile de a da, ce presupun predarea unui bun, care, în cazul refuzului executării voluntare, pot fi aduse la îndeplinire prin formele executării silită directe sau indirecte), a determinat necesitatea reglementării unor mijloace specifice de constrângere a debitorului obligațiilor cu caracter personal, intuituu persoane.

46. Principiul executării în natură reglementat în art. 1.516 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia „creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației”, este aplicabil și obligațiilor de a face sau de a nu face, iar, conform art. 1.527 alin. (1) din Codul civil, „creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă”.

47. Refuzul executării voluntare din partea debitorului unei obligații de a face sau de a nu face nu poate rămâne însă nesancționat, impunându-se, cu prioritate, executarea silită în natură, iar executarea prin echivalent intervenind numai dacă executarea în natură nu mai este posibilă nici măcar silit sau nu mai este utilă creditorului.

48. Prin urmare, executarea în natură a obligațiilor de a face sau de a nu face nu depinde exclusiv de voința debitorului, chiar dacă singura modalitate de obținere a prestației întocmai o constituie determinarea acestuia de a o executa el însuși prin mijloace indirecte de constrângere ce au efect asupra patrimoniului debitorului.

49. Regimul execuțional al obligațiilor cu caracter personal este, prin urmare, mai restrictiv decât în cazul celorlalte obligații, în condițiile în care nu se poate exercita o constrângere directă asupra persoanei debitorului, ci una indirectă de natură să îl determine pe acesta să execute el însuși obligația.

²⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 258 din 13 aprilie 2017;

50. Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, a introdus ca o noutate absolută în legislație reglementarea unui nou mecanism pentru executarea obligațiilor de a face sau a nu face care nu pot fi aduse la îndeplinire prin alte persoane.

51. Astfel, prin art. 905 din Codul de procedură civilă (devenit art. 906 după republicarea din 10 aprilie 2015) s-a prevăzut posibilitatea obligării debitorului la penalități de întârziere, ce vor fi încasate de către creditor, acesta reprezentând în mijloc indirect de constrângere a debitorului de a-și îndeplini obligațiile prevăzute în titlul executoriu.

52. S-a consacrat astfel, spre deosebire de vechea reglementare, dreptul creditorului de a folosi orice mijloc legal pentru a-l determina pe debitor să execute el însuși obligația, în natură.

53. Penalitățile prevăzute de Codul de procedură civilă sunt asemănătoare cu amenzile cominatorii prin caracterul lor de sancțiune patrimonială, „pedeapsă civilă”¹ aplicabilă pentru neexecutarea sau executarea cu întârziere a obligației de către debitor.

¹ Daniel Ghiță - Discuții privitoare la aplicarea penalităților în cazul neexecutării unor obligații de a face sau a nu face în lumina art. 906 din Noul cod de procedură civilă, în Revista Dreptul nr. 1/2016.

54. Spre deosebire de daunele cominatorii, care au același caracter de pedeapsă privată, penalitățile nu au caracter reparator și nu au nicio legătură cu prejudiciul suferit de creditor.

55. Natura juridică este aceea de mijloc juridic de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, acestea putându-se acorda independent de existența unui prejudiciu.

56. Penalitățile nu se identifică cu daunele-interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea prin finalitatea lor juridică, de sancțiune de drept procesual civil² aplicată de instanța de executare debitorului pentru a-l constrânge să execute o obligație de a face sau de a nu face ce implică un fapt personal, menită să înfrângă rezistența debitorului și care constă în obligarea acestuia la plata unei sume de bani în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, fie într-o sumă fixă, fie într-un anumit procent, atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu.

² Evelina Oprina, Ioan Gîrbuleț – Tratat teoretic și practic de executare silită, Vol. I; Teoria generală și procedurile execuționale - Ed. Universul Juridic 2013.

57. Reglementarea penalităților în Codul de procedură civilă în materia executării silite limitează sfera aplicării acestora strict la această fază a procesului civil, ce debutează prin încuviințarea executării silite în baza titlului executoriu ce prevede executarea obligației de a face sau de a nu face.

58. Utilizarea penalităților prevăzute de Codul de procedură civilă nu este posibilă în planul dreptului substanțial, în raporturile dintre creditor și debitor, anterior obținerii titlului executoriu și începerii executării silite.

59. Intenția legiuitorului se deduce din dispozițiile art. 907 din noul Cod de procedură civilă, identice cu cele ale art. 580³ alin. (5) din Codul de procedură civilă de la 1865, sens în care își menține actualitatea argumentarea Deciziei nr. XX din 12 decembrie 2005 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în recursul în interesul legii înregistrat cu nr. 16/2005.

60. Reglementarea penalităților în Codul de procedură civilă corelată cu interzicerea daunelor cominatorii reprezintă o schimbare a viziunii legiuitorului față de reglementarea anterioară, având ca scop atât realizarea în natură de către acesta a obligației de a face sau a nu face ce implică faptul personal al debitorului, cât și repararea prejudiciului cauzat creditorului prin refuzul executării de către debitor a obligației care nu poate fi dusă la îndeplinire de către o altă persoană³.

³ Alin Liviu-Andruș - Considerații privind executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face prevăzute de art. 903-909 Noul Cod de procedură civilă, în Revista Română de Executare Silită nr. 3/2015 – Ed. Universul Juridic.

61. Argumentele expuse cu privire la natura juridică a penalităților reglementate prin art. 906 din Codul de procedură civilă susțin posibilitatea cumulului acestora cu daune-interese, cu caracter reparator, la care se referă art. 1.516 din Codul civil, acestea din urmă reprezentând echivalentul prejudiciului suferit de creditor ca urmare a neexecutării obligației.

62. Codul de procedură civilă prevede, în mod expres, aplicarea unor penalități în cazul în care debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face cu caracter personal: „Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii

de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare” [art. 906 alin. (1) din Codul de procedură civilă].

63. În sensul reglementării menționate, penalitatea este o sancțiune de drept procesual civil, un mijloc indirect de constrângere a debitorului la îndeplinirea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu. Ea constă în obligarea debitorului la plata unei sume fixe sau procentuale [după distincțiile cuprinse în art. 906 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă] în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, până la executarea obligației de a face sau de a nu face ce implică un fapt personal, menționate în titlul executoriu.

64. Numai creditorul poate solicita instanței de executare aplicarea penalităților și numai dacă, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană. Instanța se pronunță prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților [art. 906 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă].

65. Întrucât penalitatea are un caracter provizoriu, nu este lichidă și nici exigibilă, încheierea prin care instanța a obligat debitorul la plata penalităților nu este susceptibilă de executare. De aceea, legiuitorul a permis creditorului ca, în termen de trei luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților în care debitorul nu își execută obligația, să se adreseze din nou instanței de executare cu o cerere prin care să solicite fixarea sumei finale pe care debitorul trebuie să o plătească cu titlu de penalități. Instanța se va pronunța asupra acestei cereri prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților [art. 906 alin. (3) din Codul de procedură civilă].

...

71. Penalitățile sunt un mijloc juridic lăsat la îndemâna creditorului, reglementat de legiuitor cu scopul de a obține constrângerea debitorului la executarea în natură a obligației cu caracter personal, fără a reprezenta valoarea prejudiciului suferit de creditor.

72. Obținerea unor încheieri definitive, periodice, care să stabilească suma finală datorată de debitor cu titlu de penalități s-ar îndepărta de la scopul reglementării penalităților și ar diminua efectul de mijloc de constrângere pe care acestea îl au: ele și-au atins scopul pentru care au fost reglementate prin stabilirea lor de către instanța de executare [art. 906 alin. (1) din Codul de procedură civilă], iar apoi prin transformarea lor într-o sumă definitivă [art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă] și s-ar putea dovedi ineficiente sub aspectul constrângerii debitorului la executarea obligației, în condițiile în care creditorul ar recurge periodic la formularea de cereri de stabilire a unor sume finale datorate de debitor cu titlu de penalitate, pe care să le execute silit direct. În plus, debitorul ar putea opta pentru neexecutare expunându-se, cel mult, riscului de a plăti, periodic, o sumă de bani cu titlu de penalități.

73. După pronunțarea unei încheieri de stabilire a sumei definitive datorate cu titlu de penalități, creditorul poate solicita obligarea debitorului la repararea prejudiciului rezultat din neexecutarea unei obligații cu caracter personal, în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă și ale dreptului material.

74. Aceasta deoarece mijlocul procedural prevăzut de art. 906 din Codul de procedură civilă este complementar celui reglementat de art. 892 din Codul de procedură civilă. Cel din urmă are drept scop acoperirea prejudiciului cauzat creditorului prin neexecutarea de bunăvoie de către debitor a obligației ce implică faptul său personal, constituind temeiul pentru acordarea despăgubirilor destinate acoperirii acestui prejudiciu, în timp ce penalitatea reprezintă o sancțiune pentru nerespectarea acestei obligații, de natură să îl constrângă pe debitor să execute în natură obligația stabilită în sarcina sa.

75. În consecință, cât timp penalitățile nu au un caracter reparator, nu au drept scop acoperirea prejudiciului suferit de creditor, ci constituie un mijloc juridic de constrângere indirect pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, ele se vor acorda independent de despăgubirile la care creditorul este îndreptățit în temeiul art. 892 din Codul de procedură civilă, cele două categorii de sume având o natură și finalitate juridică diferite. Din acest motiv, dispozițiile de drept material și procesual permit concurența daunelor-interese moratorii sau compensatorii cu sumele de bani acordate cu titlu de penalități (art. 1.516 din Codul civil, art. 892 din Codul de procedură civilă și art. 906 din Codul de procedură civilă).

76. Interpretarea propusă nu prejudiciază interesele creditorului și asigură respectarea dreptului acestuia de a obține „îndeplinirea integrală, exactă și la timp” (conform art. 1.516 din Codul civil) a obligației înscrise în titlul

executoriu, ca principiu ce trebuie să guverneze faza de executare a procesului civil. Argumentele expuse, legate de natura diferită a penalităților – mijloc juridic menit să asigure executarea în natură, fără a avea caracter reparator, și cea a despăgubirilor – echivalent al prejudiciului suferit de creditor ca efect al neexecutării obligației de către debitor, precum și dispozițiile art. 906 alin. (7) din Codul de procedură civilă demonstrează lipsa prejudiciului creditorului în cazul în care se admite posibilitatea formulării unei singure cereri întemeiate pe art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă prin care creditorul poate solicita stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate. Ulterior pronunțării încheierii prin care se stabilește suma definitivă datorată de debitor cu titlu de penalitate, creditorul se poate adresa instanței cu o cerere prin care să solicite acordarea despăgubirilor pentru acoperirea prejudiciului rezultat din neexecutare, în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă și ale dreptului material.

...
79. Este de subliniat, totodată, că încheierea pronunțată în condițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă se bucură de autoritate de lucru judecat provizorie doar în ceea ce îl privește pe debitor, deoarece în cazul acestuia legiuitorul a prevăzut în mod expres la alin. (5) că, dacă execută obligația prevăzută în titlul executoriu, poate solicita reducerea sau înlăturarea sumei stabilite cu titlu de penalități pe calea contestației la executare, dovedind existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării. Pentru creditor, legiuitorul nu a oferit un mijloc procedural pentru corelativă majorare a sumei deja stabilite, încheierea fiind, pentru acesta, definitivă și executorie potrivit art. 906 alin. (4) și (6) din Codul de procedură civilă, fără a-l lipsi însă de calea distinctă a solicitării unor despăgubiri pentru acoperirea integrală a prejudiciului în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă și ale dreptului substanțial comun.>>.

§ 3.4. Prin decizia nr. 59 din 9 decembrie 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept²¹ a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: „În situația în care prima instanță a respins cererea de fixare a unei sume definitive ce i se datorează creditorului cu titlu de penalități, în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe este susceptibilă de a fi atacată cu o cale de atac, respectiv apel?”.

În considerentele acestei decizii, s-a reținut, printre altele, că:

<< 38. Se observă și faptul că, în concepția legiuitorului, atât încheierile pe care le pronunță instanța de executare în puterea art. 906 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, cât și acelea pronunțate în temeiul art. 906 alin. (4) din același cod au fost tratate sau concepute în mod identic, în fiecare caz în parte [atât la alineatul (2), cât și alineatul (4) existând mențiunea în textul legii că instanța de executare se pronunță prin „încheiere definitivă”].>> .

§ 3.5. Prin decizia nr. 30 din 24 aprilie 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept²² în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, s-a stabilit că, în măsura în care debitorul a executat obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, chiar și pe parcursul soluționării cererii întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, creditorul nu mai poate obține stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate.

²¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 58 din 29 ianuarie 2020;

²² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 418 din 16 mai 2023;

În considerentele acestei decizii, Înalta Curte a reținut că:

<< 99. Rolul mecanismului creat prin art. 906 din Codul de procedură civilă este indicat în chiar alin. (1), acela de a-l constrânge pe debitor să își execute obligația de a face sau de a nu face, stabilită prin titlul executoriu, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană.

100. Codul de procedură civilă interzice însă, în art. 907, posibilitatea acordării daunele cominatorii pentru neexecutarea obligațiilor prevăzute în capitolul IV „Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face” din titlul III „Executarea silită directă” al cărții a V-a „Despre executarea silită”.

101. În condițiile în care, deși le interzice, Codul de procedură civilă nu definește daunele cominatorii, devine utilă o incursiune în evoluția legislativă, pentru a observa modalitatea în care doctrina, jurisprudența și apoi legea au creat mecanisme în vederea constrângerii debitorului să își execute obligația de a face sau de a nu face, stabilită prin titlul executoriu care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană. Aceasta, în vederea eliminării oricărei confuzii pe care incidența art. 907 din Codul de procedură civilă ar putea-o produce asupra rolului constrângător (cominatoriu) al penalităților instituite în art. 906 din același cod.

102. Creată doctrinar și confirmată apoi pe cale jurisprudențială ca mijloc conceput pentru ca un creditor să îl determine pe debitorul său să execute obligația de care acesta este ținut, instituția daunelor cominatorii a fost fundamentată în sistemul Codului civil din 1864, pe dispozițiile art. 1.073 și 1.075.

103. Prin Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, temeiul juridic pe baza căruia se poate demara o procedură cominatorie îl constituie prevederile art. 1.516. Purtând denumirea marginală „Drepturile creditorului”, aceste dispoziții au următorul conținut: „(1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației. (2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul are la alegerea sa și fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin: 1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligației; 2. să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative; 3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său”.

104. Acest text de lege se completează cu prevederile art. 1.527 din Codul Civil (atunci când se impune executarea silită în natură a unei obligații), cu art. 1.528 (atunci când este vorba de executarea obligației de a face) și cu art. 1.529 (în situația executării silite a obligației de a nu face) din același cod.

105. Astfel, pentru executarea obligației de a da, creditorul poate declanșa în mod nemijlocit executarea silită directă sau indirectă prevăzută de dreptul comun, iar pentru celelalte tipuri de obligații de a face sau de a nu face (deci, altele decât cele care nu pot fi îndeplinite prin altă persoană decât debitorul), creditorul poate fi autorizat de instanța de executare să îndeplinească el însuși obligația sau prin intermediul altor persoane, dar pe cheltuiala debitorului.

106. Admisibilitatea daunelor cominatorii este pusă în discuție în faza litigioasă, în fața instanței de judecată, care, în măsura în care aprecia cererea ca fiind fondată, le acorda, pe zi de întârziere, prin chiar hotărârea sa, pentru a-l constrânge pe debitor la îndeplinirea obligației. De aceea, caracterul daunelor cominatorii, astfel fixate rămânea provizoriu, iar ulterior executării obligației din titlul executoriu, instanța stabilea, aplicând regulile dreptului comun privind răspundere civilă, suma ce reprezenta prejudiciul efectiv cauzat creditorului prin întârzierea executării; opera în acest mod, o transformare a daunelor cominatorii în daune compensatorii.

107. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 219/2005, au fost introduse în Codul de procedură civilă din 1865, dispozițiile art. 580³, care, în alin. 1, a instituit posibilitatea stabilirii unei amenzi civile în favoarea statului, stabilită pe zi de întârziere, în scopul constrângerii debitorului să îndeplinească obligația de a face/de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană.

108. Reglementarea procesual civilă anterioară a condiționat aplicarea amenzii civile de încuviințarea prealabilă a executării silite asupra debitorului și de emiterea somației prevăzute de art. 387, 572 și 580² din Codul de procedură civilă din 1865.

109. Suplimentar, Codul de procedură civilă din 1865 a recunoscut creditorului, în art. 580³ alin. 2, dreptul de a-i pretinde debitorului daune-interese pentru acoperirea prejudiciilor cauzate prin neîndeplinirea obligației.

110. În acest context, scopul daunelor cominatorii și mecanismul prin care acestea deveneau efective au fost preluate ulterior de amenda civilă, care a păstrat rolul constrângător, și de daunele-interese, cu rol compensatoriu, pentru acoperirea prejudiciilor cauzate creditorului.

111. Așadar, evitarea dublei executări este motivul pentru care Legea nr. 459/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă a interzis acordarea daunelor cominatorii, pe lângă amenda civilă și, eventual, daune-interese.

112. În varianta lui inițială, actualul Cod de procedură civilă a menținut amenda judiciară și daunele-interese, iar ca efect al Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, constatând ineficiența amenzii stabilite în favoarea statului, mijlocul de constrângere – redenumit penalități, în art. 906 – operează în favoarea creditorului, mecanismul creat anterior fiind, în rest, păstrat; astfel, în scopul constrângerii debitorului la îndeplinirea obligației de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, penalitatea este stabilită pe zi de întârziere, condiționat de expirarea unui termen de 10 zile de la comunicarea către debitor a încheierii de încuviințare a executării silite. De asemenea, și Codul de procedură civilă actual recunoaște creditorului dreptul ca, pentru acoperirea prejudiciilor cauzate prin neîndeplinirea obligației, să solicite debitorului despăgubiri. În aceste condiții, evitarea dublei executări este motivul pentru care și actualul Codul de procedură civilă interzice, în art. 907, acordarea daunelor cominatorii în materia examinată în decizia de față.

113. În interpretarea art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în forma anterioară modificării aduse prin Legea nr. 310/2018, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a pronunțat Decizia nr. 16 în 6 martie 2017.

114. Ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 310/2018, textul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă a fost modificat; astfel, încheierea pe care instanța o pronunță în baza lui nu mai are caracter definitiv și este permisă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive, cu titlu de penalitate.

115. Mecanismul reglementat de art. 906 din Codul de procedură civilă presupune două etape: în cursul celei dintâi, instanța de executare stabilește, la cererea creditorului, o penalitate pe zi de întârziere, în considerarea criteriilor indicate la alin. (2) sau (3) – în măsura în care, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, debitorul nu a executat obligația de a face sau de a nu face -, iar într-o etapă subsecventă, fixează, tot la cererea creditorului, suma definitivă ce i se datorează cu titlu de penalitate, printr-o operațiune matematică, ce presupune înmulțirea sumei stabilite în cadrul etapei precedente cu titlu de penalitate pe zi de întârziere cu numărul de zile regăsit în intervalul celor 3 luni – dacă, în termen de 3 luni de la comunicarea încheierii de aplicare a penalității, debitorul nu și-a executat obligația prevăzută în titlul executoriu original; o asemenea cerere poate fi reiterată după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu, până la stingerea ei completă.

116. Analiza textelor cuprinse în art. 906 din Codul de procedură civilă relevă funcția preventivă a penalităților, deoarece prefigurarea acordării lor are un scop disuasiv în raport cu intenția debitorului de a nu executa obligația stabilită prin titlul executoriu, îndemnându-l la executare, cea cominatorie, căci sunt menite să înfrângă rezistența debitorului la executarea în natură a obligației sale, dar și rolul lor punitiv, de vreme ce, la lichidarea penalității, creditorul obține un nou titlu executoriu împotriva debitorului, care este astfel pedepsit pentru pasivitatea în executare.

117. Este neîndoielnic, așadar, că penalitățile îndeplinesc și o funcție punitivă, dar se cuvine subliniat că, și în ipoteza în care, pentru un interval de 3 luni, a fost deja stabilită penalitatea definitivă, natura punitivă a acestei măsuri rămâne subsumată celei cominatorii, prin amenințarea pe care o prezintă față de debitor, care s-ar vedea expus, în lipsa unei conduite conforme, riscului de a fi obligat la plata unei noi penalități, la expirarea următorului termen de 3 luni.

118. Pe de altă parte, faptul că art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă îngăduie reducerea sau chiar înlăturarea penalității definitive demonstrează că nu latura punitivă este esențială în mecanismul penalităților, ci cea cominatorie, atât timp cât o asemenea măsură poate fi adoptată atunci debitorul și-a executat obligația și, în plus, a dovedit motivele temeinice care au justificat întârzierea în executare.

119. Funcția punitivă a penalităților este derivată din cea cominatorie, căreia i se atașează; ea nu funcționează autonom, deoarece pedepsirea debitorului nu este un scop în sine, astfel încât fixarea penalităților poate avea loc numai în cazul în care persistă și rolul cominatoriu al procedurii.

120. Așadar, funcția cominatorie a penalităților este cea care prevalează, ea fiind indicată în chiar alin. (1) al art. 906 din Codul de procedură civilă, care prevede că „Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare”.

121. Mai mult, potrivit tezei a doua a art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, „Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu, până la stingerea ei completă.”

122. Ca atare, interpretarea per a contrario demonstrează că, ulterior stingerii complete a obligației, creditorul nu mai poate solicita fixarea vreunei sume definitive cu titlu de penalitate, pentru că ipoteza neexecutării de către debitor nu mai este prezentă, iar stingerea obligației debitorului stinge, corelativ, dreptul creditorului de a obține fixarea penalității definitive.

123. Întrucât prin executarea, de către debitor, a obligației de a face sau de a nu face scopul mecanismului de constrângere analizat a fost îndeplinit, debitorul nu va mai putea fi obligat la plata penalității pentru nicio perioadă de 3 luni anterioară îndeplinirii obligației.

124. De aceea, în cadrul procedurii reglementate de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, executarea de către debitor a obligației constituie o împrejurare suficientă – la care nu se adaugă, așadar, cerința dovedirii motivelor temeinice care au justificat întârzierea în executare, la care se referă alineatul următor al articolului analizat – pentru ca cererea de stabilire a penalității definitive, care, prin ipoteză, acoperă o perioadă anterioară executării, să fie respinsă; cu atât mai mult, o atare soluție se impune atunci când debitorul își execută obligația mai înainte de sesizarea instanței, cu o cerere întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

125. Deoarece penalitățile nu au caracter reparatoriu, creditorul are dreptul, în măsura în care a fost prejudiciat, să obțină despăgubiri în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă sau ale dreptului comun; prin urmare, sub rezerva dovedirii lor, acestea pot avea caracter fie compensatoriu, fie moratoriu.

126. Desigur, și în măsura în care în cadrul procedurii execuționale a fost deja pronunțată o hotărâre definitivă de stabilire a penalității, creditorului îi este recunoscut, prin art. 906 alin.(7) din Codul de procedură civilă, dreptul la despăgubiri, în condițiile art. 892 din același cod sau ale dreptului comun, cele două categorii de sume având natură și finalitate juridică diferite.

127. Cum rolul penalităților este eminent constrângător, scopul procedurii reglementate de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este și trebuie să rămână pe tot parcursul ei acela prin care creditorul va obține executarea întocmai a obligației din titlul executoriu, iar nu o sumă suplimentară de bani, alături de executarea în natură și, eventual, de despăgubiri; o abordare în sens contrar ar releva că fixarea penalităților nu ar avea altă finalitate decât pedepsirea debitorului, ceea ce contravine rațiunii cominatorii a procedurii.

128. Această concluzie se impune în contextul în care scopul executării silite este, cum neîndoiește rezultat din cuprinsul art. 622 alin. (3) din Codul de procedură civilă, realizarea creanței recunoscute prin titlul executoriu. Odată ce finalitatea declanșării ei a fost atinsă, nicio formă de executare silită nu mai este justificată, astfel că și cererea de fixare a penalităților se impune să fie respinsă, fiind nerelevant dacă executarea obligației are loc în termen de cel puțin 3 luni în care creditorului i se interzice sesizarea instanței sau ulterior împlinirii lui, atât timp cât încheierea de fixare a penalităților nu a fost pronunțată.

129. În deplină concordanță cu scopul declarat al procedurii de executare silită, realizarea creanței creditorului are ca efect încetarea executării silite, conform art. 703 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cu urmarea că niciun act în vederea realizării silite a creanței, incluzând aici și pronunțarea încheierii de fixare a penalităților, nu mai poate fi întocmit.

130. În considerarea argumentelor expuse mai sus, răspunzând primei întrebări din sesizările conexate, se constată că, dacă obligația a fost executată – ceea ce are semnificația atingerii scopului reglementării-, creditorul nu mai poate să obțină obligarea debitorului la plata penalităților definitive.

(...)

132. Din răspunsul la prima întrebare reiese că soluția de respingere a cererii de fixare a penalităților în cazul executării obligației nu este condiționată de invocarea, de către debitor, a unui motiv temeinic care să justifice întârzierea în executare. Un astfel de motiv devine relevant numai dacă executarea obligației are loc ulterior fixării penalităților, atunci când în discuție este aplicarea art. 906 alin. (5) în Codul de procedură civilă.

133. Reglementarea procedurii descrise în art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă în subsecvența celei vizând stabilirea definitivă a penalităților, prevăzută de art. 906 alin. (4) din cod, reflectă viziunea legiuitorului, care are în vedere o nouă procedură de executare silită – de data aceasta a unei noi obligații (de plată a sumei definitive), în baza unui nou titlu executoriu (încheierea pronunțată de instanța care a fixat penalitatea definitivă) -, plasată ulterior procedurii de executare silită a titlului original.

134. În cadrul acestei noi executări silită, debitorul poate obține înlăturarea sau reducerea penalității pe calea contestației la executare, dacă dovedește nu doar executarea obligației prevăzute în titlul inițial ci, în plus, și motivele temeinice care au justificat întârzierea executării.>>.

§ 3.6. Prin decizia nr. 37 din 15 mai 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept²³, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă s-a stabilit că este posibilă fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului, cu titlu de penalități, pentru un interval de timp mai mare de 3 luni, dar compus numai din termene de câte 3 luni.

În considerentele acestei decizii, s-au reținut următoarele:

<< 73. Prin art. I pct. 68 din Legea nr. 310/2018 a fost modificat art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care are în prezent următorul conținut:

„Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere dată cu citarea părților. Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu, până la stingerea ei completă.”.

74. Se observă deci că modificarea legislativă a vizat faptul că încheierea pronunțată de instanța de executare în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu mai este definitivă, putând fi atacată cu apel, precum și faptul că este posibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.

75. Chiar dacă, potrivit art. 518 din Codul de procedură civilă, la care face trimitere expresă art. 521 alin. (4) din Codul de procedură civilă, Decizia nr. 16 din 6 martie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și-a încetat aplicabilitatea, argumentele enunțate în susținerea naturii penalităților reglementate de art. 906 din Codul de procedură civilă fiind cea de mijloc juridic de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor (paragraful 55 din decizia menționată) își mențin pe deplin aplicabilitatea.

76. Astfel, principiul executării în natură reglementat de art. 1.516 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia „creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației”, este aplicabil și obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi îndeplinite prin alte persoane.

77. Totodată, având în vedere că, potrivit art. 1.527 alin. (1) din Codul civil, „creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă”, prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, a fost reglementat, în cadrul procedurii de executare silită, un nou mecanism pentru executarea obligațiilor de a face sau de a nu face care nu pot fi aduse la îndeplinire prin alte persoane, interzicând în mod expres posibilitatea acordării daunelor cominatorii pentru neexecutarea acestor obligații (art.907 din Codul de procedură civilă).

²³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 660 din 19 iulie 2023;

78. Așadar, menirea reglementării mecanismului de aplicare a penalităților prin art. 906 din Codul de procedură civilă este aceea ca, și în cazul obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi executate în natura lor specifică, în lipsa acordului debitorului, creditorul să poată totuși „forța” executarea directă, prin recurgerea la aceste „daune punitive” (Marian Nicolae, Drept civil, Teoria generală, vol. II, Teoria drepturilor subiective civile, Editura Solomon, București, 2018, pagina 196).

79. În sensul reglementării menționate, penalitatea este o sancțiune de drept procesual civil, ce constă în obligarea debitorului la plata unei sume fixe sau procentuale, după distincțiile cuprinse în art. 906 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, până la executarea obligației de a face sau de a nu face ce implică un fapt personal, menționate în titlul executoriu (paragraful 63 din decizia nr. 16 din 6 martie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).

80. Procedura aplicării de penalități este reglementată în două etape. O primă etapă, conform art. 906 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, presupune stabilirea de către instanța de executare, la cererea creditorului, a cuantumului penalității, pe zi de întârziere, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților, dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația sa. În a doua etapă, potrivit art. 906 alin. (4) și (6) din Codul de procedură civilă, dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității, debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, tot la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere executorie dată cu citarea părților, creditorul putând solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația.

81. Penalitatea stabilită de instanță, pe zi de întârziere, chiar dacă are un caracter provizoriu, nefiind certă, lichidă și nici exigibilă, constituie un mijloc de constrângere pentru debitor, prin amenințarea pe care o prezintă pentru acesta în sensul de a se vedea expus, în măsura în care nu va executa obligația principală stabilită în sarcina sa, riscului de a achita o sumă de bani, independent de daunele-interese compensatorii sau moratorii la care ar putea fi obligat, în condițiile dreptului comun.

82. Dacă după trecerea unui termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității, debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, la cererea creditorului, instanța va fixa suma definitivă ce i se datorează acestuia cu titlu de penalități. Cu alte cuvinte, instanța va transforma „amenințarea” (penalitatea provizorie) într-o veritabilă „pedeapsă”, o sumă de bani certă, lichidă și exigibilă ce va putea fi executată silit de către creditor. În continuare, în teza a doua a alin. (4) al art. 906 din Codul de procedură civilă se prevede în mod expres posibilitatea creditorului de a solicita instanței fixarea unei sume definitive ce i se datorează, cu titlu de penalități, după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu.

83. În lipsa unor prevederi exprese în alt sens, prin sintagma „fiecărui termen de 3 luni” se înțelege fiecare astfel de termen ce succede primului termen de 3 luni, calculat de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității. În consecință, al doilea termen de 3 luni va începe să curgă după împlinirea primului termen de 3 luni, al treilea termen după împlinirea celui de-al doilea și tot așa, până la stingerea completă a obligației principale.

84. Din împrejurarea că, în această etapă, instanța poate trece la fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului cu titlu de penalități pentru fiecare termen de 3 luni, împlinit, în care debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, iar suma astfel fixată poate fi executată silit rezultă că penalitatea este o veritabilă sancțiune de drept procesual civil.

85. Reglementând în mod expres posibilitatea creditorului de a solicita instanței de executare fixarea sumei definitive ce i se datorează cu titlu de penalități după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația, legiuitorul a stabilit de fapt unitatea de timp pentru care se poate solicita lichidarea penalității.

86. Așadar, în interiorul primului termen de 3 luni ce curge de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității, față de dispozițiile art. 906 alin. (4) prima teză din Codul de procedură civilă, creditorul nu va putea solicita fixarea definitivă a penalităților. O astfel de cerere va putea fi formulată cel mai devreme, după împlinirea primului termen de 3 luni, iar lichidarea se va putea face numai pentru acest termen împlinit de 3 luni, căci potrivit tezei a doua din aceleași alineat, o nouă cerere de fixare a sumei definitive cu titlu de penalități va putea fi formulată numai după trecerea următorului termen de 3 luni - „Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de

întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlu executoriu, până la stingerea ei completă". În consecință, fiecare interval de 3 luni are natura unui termen procedural, prohibitiv, înainte de împlinirea căruia creditorul nu poate sesiza instanța de executare cu o cerere întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

87. Această interpretare, în sensul posibilității fixării sumei definitive cu titlu de penalități numai pentru unități de timp, clar determinate, de câte 3 luni, este de natură să asigure în primul rând previzibilitatea sancțiunii la care este supus debitorul, cu consecința eficientizării acestui mecanism de constrângere. Astfel, debitorului îi va fi clar că poate fi obligat la plata penalității pentru fiecare termen de 3 luni în care nu execută obligația din titlul executoriu și că va putea evita obligarea sa la plata unei noi penalități dacă în cursul următoarelor 3 luni execută în totalitate obligația sa.

88. Cu alte cuvinte, penalitatea se stabilește pe zi de întârziere și se fixează definitiv pentru 3 luni de neexecutare.

89. Desigur că, în lipsa unor prevederi legale în sensul intervenirii vreunei sancțiuni pentru creditor în cazul în care acesta nu înțelege să formuleze cererea privind fixarea sumei definitive a penalităților după împlinirea termenului de 3 ani, în interiorul următorului termen de 3 luni ce succede termenului pentru care se cere lichidarea penalităților, o interpretare a legii în acest sens nu este posibilă.

90. De altfel, atunci când legiuitorul a dorit să stabilească durata maximă pentru care pot fi fixate penalitățile, a prevăzut în mod expres limita temporală până la care acestea pot fi calculate. În acest sens poate fi evocată norma de la art. 912 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia, „dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, penalitatea stabilită de instanță potrivit art. 906 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 906 alin. (2)”.

91. În consecință, creditorul poate solicita instanței de executare stabilirea sumei definitive cu titlu de penalități ce i se datorează și după trecerea unui interval de timp mai mare de 3 luni, însă stabilirea definitivă a penalităților urmează să se facă pentru termene succesive de câte 3 luni împlinite, calculate începând cu data comunicării încheierii de aplicare a penalității, cât timp debitorul nu a executat obligația principală.

92. Această interpretare este menită a păstra caracterul unitar de stabilire a sumelor definitive datorate cu titlu de penalități atât în cazul executărilor silite în care creditorul manifestă diligență și formulează cereri succesive după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația, cât și în cazul executărilor silite în care creditorul alege să formuleze cereri succesive după trecerea unor perioade mai mari de 3 luni. În felul acesta, întinderea penalităților rămâne totuși previzibilă pentru debitor, căci, chiar dacă sesizarea instanței de executare se face după o perioadă mai lungă de 3 luni, debitorul va avea reprezentarea faptului că nu va putea fi obligat decât la plata penalităților aferente fiecărui termen împlinit de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității.

93. Întinderea sancțiunii, prin alegerea momentului la care formulează cererea de stabilire a sumelor definitive, nu poate să depindă exclusiv de voința creditorului, în condițiile în care scopul pentru care creditorul apelează la acest mijloc de constrângere este și trebuie să rămână, pe tot parcursul executării, acela de a-l determina pe debitor să execute întocmai obligația prevăzută în titlul executoriu, iar nu de a-l obliga pe acesta la plata unei sume de bani cât mai mare.>>.

§ 3.7. În paragraful 44 al Deciziei nr. 2 din 20 ianuarie 2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii²⁴

s-a reținut că: „Noua reglementare în domeniul taxelor judiciare de timbru, încorporată în conținutul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 – și a cărei adoptare a fost determinată de modificarea cadrului legal de desfășurare a procesului civil prin intrarea în vigoare a actualului Cod de procedură civilă, de nevoia racordării reglementării la noua orânduire din materie civilă (noul Cod civil), ca și cea a reactualizării taxelor judiciare de timbru existente – a

²⁴ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 4 martie 2020;

fost construită pe principiile statuate în legislația anterioară, reglementată de Legea nr. 146/1997, ale cărei dispoziții le-a abrogat, preluând însă multe din soluțiile sale legislative".

§ 3.8. În considerentele 89, 95, 96, 99-101 și 104 ale Deciziei nr. 25 din 26 octombrie 2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii²⁵ s-a reținut că:

<<89. Unitatea procesului civil, dată de unitatea și interdependența actelor, fazelor și etapelor procesuale reclamă și o unitate de reglementare care să guverneze procesul în ansamblul său, pe tot parcursul acestuia, unitate combinată și cu principiul economiei procesuale.

95. În sens larg, noțiunea de „proces civil” este definită în doctrina juridică ca fiind mijlocul de realizare a justiției constând într-o serie de activități desfășurate de către instanță, părți, organe de executare și alte persoane sau organe care participă la înfăptuirea de către instanțele judecătorești a justiției, în vederea realizării sau stabilirii drepturilor civile, conform procedurii stabilite de lege.

96. În sens tehnic și juridic, s-a apreciat că procesul civil parcurge o evoluție, în faze de desfășurare, începând cu etapa sesizării instanței și până la actul final al judecării, care este hotărârea. Fiecare etapă evoluează, la rândul său cu ajutorul și în baza actelor de procedură care sunt stabilite de lege astfel încât să asigure scopul final al procesului – pronunțarea unei hotărâri, considerente reținute, de asemenea, în Decizia nr. 2 din 18 februarie 2013.

99. În ceea ce privește noțiunea de acțiune civilă, acest text se suprapune cu noțiunea utilizată de dispozițiile Codului de procedură civilă, în art. 29 („Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în procesul civil”).

100. Astfel, în contextul normelor juridice supuse interpretării, procedând la o interpretare literală, gramaticală a acesteia, rezultă, în mod evident, că, folosind în cuprinsul art. 55 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 sintagma „cereri și acțiuni”, legiuitorul se raportează, în ceea ce privește „acțiunile”, atât la cererile introductive de instanță, dar și la alte cereri, cu caracter incidental ori accesoriu, formulate într-un proces deja început, precum și la alte incidente procedurale și căi de atac introduse împotriva hotărârilor judecătorești.

101. De asemenea, nu trebuie omisă că, pe lângă acestea, în legătură cu procesul civil, pot fi formulate și alte „cereri”, cum ar fi de legalizare a copiilor de pe înscrisurile aflate la dosar, supralegalizare a înscrisurilor, destinate a fi folosite în străinătate, de eliberare a unor înscrisuri, etc., ce nu reprezintă forme de manifestare a acțiunii civile, după cum Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 reglementează taxe judiciare de timbru datorate și în cazul cererilor adresate altor instituții sau autorități, accepciune avută în vedere de conceptul de cerere din art. 55 al acestui act normativ.

104. În acest context trebuie reamintit că acțiunea civilă cuprinde toate mijloacele procesuale pe care legea le pune la dispoziție subiectului activ sau pasiv al acțiunii pentru protejarea dreptului subiectiv pretins sau a unei alte situații juridice, fiecare dintre aceste mijloace de acțiune reprezentând forme de manifestare a acțiunii civile, acțiunea nu se identifică cu cererea de chemare în judecată, aceasta din urmă fiind doar o parte componentă a acțiunii civile, o formă de manifestare a acțiunii.>>.

²⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 12 ianuarie 2021;

§ 3.9. În considerentele 71-73 și 95 ale Deciziei nr. 2 din 28 februarie 2024 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii²⁶ s-a reținut că:

<<71. [R]egula generală este cea a timbrării acțiunilor și cererilor adresate instanțelor judecătorești, în considerarea obligației cetățenilor de a contribui la acoperirea cheltuielilor publice, conform art. 56 alin. (1) din Constituția României.

72. Scutirea de la plata taxei judiciare de timbru are un caracter excepțional și este posibilă numai în situațiile expres prevăzute de legiuitor.

73. În acest sens, în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013, există norme care reglementează cazuri speciale de scutire de la plata taxei de timbru, în considerarea obiectului cauzei, a calității titularului acțiunii sau cererii ori a ambelor elemente enumerate.

...

95. În anul 2013 a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, act normativ care a abrogat Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, printre rațiunile care au stat la baza noului act normativ, reflectate în nota de fundamentare care l-a însoțit, regăsindu-se cea referitoare la necesitatea reevaluării acțiunilor și cererilor scutite de la plata taxei judiciare de timbru, în scopul asigurării unui echilibru corespunzător între eforturile bugetare de furnizare a unui serviciu public calitativ și obligația cetățeanului care folosește acest serviciu de a contribui la susținerea costurilor. >>.

§ 4. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Problema de drept care formează obiect al prezentului recurs în interesul legii intră sub incidența dispozițiilor art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, referitor la dreptul la un proces echitabil în dimensiunea referitoare la dreptul de acces la o instanță și a limitelor convențional acceptate în privința accesului la justiție.

Cu titlu prealabil, indicăm faptul că, la 26 ianuarie 2011, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a adoptat Rezoluția 1787 (2011), în care a constatat cu îngrijorare că, în unele țări membre, printre care și România, există probleme structurale majore, aflate la originea a numeroase cauze repetitive de încălcare a Convenției. În acest context, s-a solicitat României să acorde prioritate problemei neexecutării hotărârilor judecătorești: „7.2. Restituirea bunurilor naționalizate-sau acordarea de despăgubiri pentru acestea-trebuie să rămână o prioritate în România (a se vedea hotărârea – pilot Maria Atanasiu și alții împotriva României a Curții din 12 octombrie 2010. De asemenea, este necesar să fie remediată durata excesivă a procedurilor judiciare și neexecutarea hotărârilor definitive.”.

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, cu ocazia celei de-a 1150-a reuniuni (septembrie 2012), a adoptat o decizie în cadrul examinării executării grupului de hotărâri *Săcăleanu împotriva României* (și alte 26 de cauze) care privește neîndeplinirea, de către administrație sau de către persoane juridice pentru care responsabil este statul, a obligației lor de a se conforma hotărârilor judecătorești interne definitive sau o întârziere semnificativă din partea lor în această privință, constatând, printre altele, că, până la data adoptării acestei decizii, au rămas nesoluționate problemele fundamentale legate de măsurile generale, în special cele vizând mecanismele și garanțiile prevăzute în dreptul

²⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 284 din 2 aprilie 2024;

intern, pentru a asigura executarea voluntară și promptă a hotărârilor judecătorești de către administrație și căile de atac disponibile în această privință.

La nivel de principiu, în jurisprudența instanței de contencios european al drepturilor omului, s-a stabilit că prevederile art. 6 § 1 din Convenție se aplică în toate etapele procedurilor judiciare în care se hotărăște asupra „contestațiilor privind drepturile și obligațiile cu caracter civil”, inclusiv fazei de executare a hotărârii judecătorești, etapa executării fiind considerată a făcând parte integrantă din procesul civil, în sensul aplicării principiilor consacrate de Convenție care vizează dreptul la un proces echitabil și că dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul unei părți [*Hornsby împotriva Greciei*, 1997, pct. 40; *Șandor împotriva României*²⁷, Hotărârea din 24 martie 2005, pct. 23; *Immobiliare Saffi împotriva Italiei* (M.C.), Cererea nr. 22.774/93, pct. 63; *Costin împotriva României*, nr. 57810/00, 26 mai 2005, pct.26; *Fundația Cămine de elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu împotriva României*, cererile nr. 2699/03 și 43597/07, 7 ianuarie 2014, pct. 55].

În mod particular, atunci când calitatea de debitor al obligației stabilită prin hotărârea judecătorească aparține unei autorități statale, protecția efectivă a justițiabilului și restabilirea legalității implică obligația administrației de a se conforma unei sentințe sau hotărâri care urmează să fie pronunțată împotriva acesteia în ultimă instanță. În cazul în care administrația refuză sau omite să execute o hotărâre, ori o execută tardiv, garanțiile prevăzute la art. 6, de care a beneficiat justițiabilul pe parcursul etapei judiciare a procedurii își pierde orice rațiune de a fi (*Hornsby, precit.*, pct. 41; *Nițescu împotriva României*, nr. 26004/03, 24 martie 2009, pct. 32; *Costin, precit.*, pct. 27; *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu, precit.*, pct. 56).

Un termen de executare nerezonabil de lung al unei hotărâri obligatorii, poate, de asemenea, să implice încălcarea Convenției [*Bourdiv împotriva Rusiei* (nr.2), cererea nr. 33509/04, Hotărâre din 15 ianuarie 2009, pct. 66; *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu, precit.*, pct. 57 teza I].

Caracterul nerezonabil al unui astfel de termen trebuie apreciat ținând seama în special de complexitatea procedurii de executare, de comportamentul reclamantului și al autorităților competente, precum și de cuantumul și tipul sumei acordate de instanțe (*Raylyan împotriva Rusiei*, cererea nr. 22000/03, Hotărâre din 15 februarie 2007, pct. 31; *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu, precit.*, pct. 57 teza a II-a).

În orice caz, o persoană în favoarea căreia s-a pronunțat o hotărâre împotriva statului nu are obligația de a iniția o procedură distinctă pentru a obține executarea silită, autoritățile statului fiind cele cărora le revine în primul rând sarcina de a garanta executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate împotriva statului, începând cu data la care hotărârea devine obligatorie și executorie. O astfel de hotărâre trebuie notificată în

²⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1048 din 25 noiembrie 2005;

bună și cuvenită formă autorității în cauză a statului pârât, care este așadar în măsură să facă toate demersurile necesare pentru a se conforma hotărârii sau pentru a o comunica altei autorități publice competente pentru chestiunile legate de executarea hotărârilor judecătorești [*Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu*, precit., pct. 58; *Akachev împotriva Rusiei*, cererea nr. 30616/05, Hotărâre din 12 iunie 2008, pct. 21; *Bourdov* (nr. 2), precit., pct. 68].

Curtea a recunoscut că este posibil să fie necesar ca părțile în cauză să efectueze anumite demersuri procedurale care să permită sau să accelereze executarea unei hotărâri și, totodată, a arătat că obligația de cooperare, care îi revine unei persoane, nu trebuie să depășească strictul necesar și, în orice caz, nu exonerează administrația de obligația pe care i-o impune Convenția de a acționa din proprie inițiativă și în termenele prevăzute, bazându-se pe informațiile de care dispune, pentru a respecta hotărârea pronunțată împotriva acesteia [*Akachev*, precit., pct. 22; *Bourdov* (nr. 2), precit., pct. 69; *Kosmidis și Kosmidou împotriva Greciei*, cererea nr. 3214/04, Hotărâre din 8 noiembrie 2007, pct. 24; *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu*, precit., pct. 59].

În orice caz, indiferent de complexitatea procedurilor de executare sau a sistemului bugetar, statul este în continuare obligat de Convenție să garanteze oricărei persoane dreptul la executarea, într-un termen rezonabil, a hotărârilor obligatorii și executorii pronunțate în favoarea acesteia [*Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu*, precit., pct. 60 teza I; *Bourdov* (nr. 2), precit., pct. 70].

În Hotărârea din 23 iunie 2005, definitivă la 12 octombrie 2005, pronunțată în cauza *Ghibuși împotriva României* (Cererea nr. 7.893/2002)²⁸, instanța europeană a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, întrucât autoritățile la care a făcut apel reclamanta în vederea executării unei hotărâri judecătorești definitive prin care a fost reintegrată în funcție nu au luat toate măsurile care se puteau aștepta de la ele în mod rezonabil, asistența pentru executarea hotărârii definitive favorabile reclamantei fiind total lipsită de eficiență. În esență, Curtea a considerat că, prin pasivitatea lor, autoritățile naționale au privat-o pe reclamantă de un acces efectiv la justiție și nu au oferit nicio justificare valabilă pentru ingerința cauzată prin neexecutarea deciziei, imposibilitatea respectării hotărârii judecătorești definitive provocându-i reclamantei un sentiment de umilință și nesiguranță.

În cauza *Costin împotriva României*, prin Hotărârea din 26 mai 2005, definitivă la 26 august 2005 (cererea nr. 57.810/2000)²⁹, Curtea a indicat că este excesiv a se pretinde unui reclamant care a obținut o hotărâre judecătorească împotriva statului să intenteze noi acțiuni împotriva autorității cu scopul de a obține executarea obligației în cauză și că sistemul pus la dispoziția reclamantului pentru a obține executarea hotărârii s-a dovedit a fi ineficient.

²⁸ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 700 din 16 august 2006;

²⁹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 27 aprilie 2006;

În cauza *Ruianu împotriva României*, prin Hotărârea din 17.06.2003 (cererea nr. 34647/97)³⁰, Curtea a statuat că dreptul la justiție garantat de art. 6 din Convenție protejează în egală măsură și punerea în executare a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii, care, într-un stat care respectă preeminența dreptului nu pot rămâne fără efect în defavoarea uneia dintre părți.

În Hotărârea din 12 octombrie 2006 pronunțată în cauza *Ioachimescu împotriva României* (cererea nr. 18013/03), Curtea a indicat că executarea unei sentințe sau a unei hotărâri judecătorești, indiferent cărei instanțe îi aparține, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din „proces” în sensul art. 6 din Convenție și că nu este cazul să se ceară unui individ care a obținut o creanță împotriva statului în urma unei proceduri judiciare, să demareze ulterior o procedură de executare forțată, pentru a obține o despăgubire.

În cauza *Abăluță împotriva României*, prin Hotărârea din 15.06.2006 (cererea nr. 77.195/01)³¹, Curtea a indicat că, odată ce o hotărâre internă pronunțată de instanțele naționale a rămas definitivă, ea trebuie pusă în practică cu o claritate și cu o coerență rezonabile de către autoritățile publice, pentru a evita pe cât posibil nesiguranța juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept protejate de aplicarea sa, nefiind oportun să i se solicite unui individ care a obținut o creanță împotriva statului ca, la sfârșitul unei proceduri judiciare, să demareze ulterior o procedură de executare silită, pentru a obține reparația.

Aceeași abordare se regăsește și în hotărârile pronunțate în cauzele *Dragne și alții împotriva României*³², *Dan Strungariu împotriva României*³³, *Pânteia împotriva României*³⁴.

În Hotărârea din 8.11.2022, definitivă la 3.04.2023, pronunțată în cauza *Văleanu și alții împotriva României*, cererea nr. 59.012/17 și alte 29 de cereri³⁵, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție în privința reclamanților care au obținut hotărâri definitive pronunțate în favoarea lor prin care instanțele de judecată fie au obligat comisiile locale de fond funciar să emită acte de proprietate (titluri de proprietate) și/sau să reconstituie dreptul de proprietate la care reclamanții erau îndreptățiți, fie să le achite compensații adecvate în schimb, fie să le ofere un răspuns legal la cererile lor de despăgubire, deciziile definitive pronunțate de instanțe nefiind în totalitate executate la data examinării plângerilor de către instanța de contencios european al drepturilor omului.

De la bun început, în paragraful 258 al acestei hotărâri, Curtea a constatat că dreptul intern pune la dispoziție mai multe căi care permit creditorilor, pentru toate tipurile de

³⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1139 din 02 decembrie 2004;

³¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 31 iulie 2007;

³² Hotărâre din 7 aprilie 2005, Cererea nr. 78.047/01, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.574 din 22 august 2007;

³³ Hotărâre din 25 septembrie 2005, Cererea nr. 23.878/02, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 415 din 3 iunie 2008;

³⁴ Hotărâre din 15 iunie 2006, Cererea nr. 5.050/02, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 251 din 16 aprilie 2007;

³⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 561 din 22 iunie 2023;

creanțe, să obțină despăgubiri (inclusiv cu titlu de lipsă de folosință pentru imobilul solicitat și/sau cu titlu de prejudiciu moral) pentru executarea cu o întârziere nejustificată a hotărârilor pronunțate în favoarea acestora și că prevederile art. 906 și 892 din Codul de procedură civilă, precum și dispozițiile generale în materie de răspundere civilă delictuală par să acopere categoria de cereri de despăgubire menționată.

Totodată, în paragraful 227 al acestei hotărâri, Curtea a reiterat propria jurisprudență (e.g. *Fundația de Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu împotriva României*, nr. 2.699/03 și 43.597/07, pct. 58-60, 7 ianuarie 2014 și, în special, în ceea ce privește retrocedarea, *Viașu împotriva României*, nr. 75951/01, pct. 71-72, 9 decembrie 2008 și *mutatis mutandis*, *Manushaque Puto și alții împotriva Albaniei*, nr. 604/07 și alte 3 cereri, 31 iulie 2012, pct. 81) în care a arătat, în special, în ceea ce privește neexecutarea hotărârilor de către autoritățile statului, că aceste autorități sunt obligate să le execute cu promptitudine și diligență, fără a mai fi necesară vreo acțiune suplimentară din partea creditorului, ceea ce exclude relevanța oricărei aprecieri privind buna sau reaua-credință a debitorului în ceea ce privește neexecutarea reclamată.

În plus, în paragrafele 228 -229 al acestei hotărâri, Curtea a exprimat îndoieli cu privire la caracterul efectiv al mecanismului conceput de art. 906 din Codul de procedură civilă, luând în considerare interpretarea neuniformă a acestor dispoziții în dreptul intern, interpretarea oferită prin decizia nr. 16/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept³⁶, precum și modificarea legislativă ulterioară, care, începând cu 21 decembrie 2018, a permis creditorului să depună o cerere la fiecare trei luni pentru stabilirea unei sume finale suplimentare, plătită de către debitorul ce întârzie executarea, și a concluzionat în sensul încălcării drepturilor garantate de art.1 din Protocolul nr. 1, determinat de faptul că reclamantelor nu le-au fost executate deciziile și nu au avut nicio certitudine cu privire la momentul la care s-ar putea întâmpla acest lucru.

Cu toate acestea, în jurisprudența Curții de la Strasbourg, s-a arătat că dreptul de acces la justiție nu poate obliga un stat să execute orice hotărâre cu caracter civil, oricare ar fi aceasta și oricare ar fi circumstanțele. Astfel, în materie civilă, Curtea a arătat că nu poate fi atrasă răspunderea statelor semnatare ale Convenției, pe tărâmul art. 6 din aceasta, determinat de imposibilitatea de executare a unei creanțe pe care reclamantul o are asupra unui debitor privat insolubil (cauza *Sanglier împotriva Franței*, Hotărâre din 27 mai 2003, nr. 50.342/1999, pct. 39; *mutatis mutandis*, *Dachar împotriva Franței* (dec.), nr. 42338/98, 6 iunie 2000).

Însă, atunci când autoritățile sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărâri judecătorești și omit să o facă, această omisiune angajează responsabilitatea statului pe tărâmul art. 6 paragraful 1 din Convenție (cauza *Scollo împotriva Italiei*, Hotărâre din 28 septembrie 1995, cererea nr. 19133/91, pct. 44).

³⁶ Precit., Supra § 3.3.;

Obligația justițiabililor de a achita taxe judiciare de timbru sau alte sume cu un titlu similar, pentru deschiderea unor proceduri de competența instanțelor judecătorești a fost analizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului din perspectiva limitărilor aduse dreptului de acces la o instanță. În jurisprudența Curții s-a indicat că, întrucât dreptul prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție nu este un drept absolut, acesta se poate preta la limitări admise implicit, deoarece acest drept, prin însăși natura sa, presupune reglementarea de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale persoanelor [*Stanev împotriva Bulgariei* (MC), cererea nr. 36760/06, pct. 230; *Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României* (MC), Cererea nr. 76943/11, Hotărâre din 29 noiembrie 2016, pct. 89].

Curtea a admis că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unor restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (*Tolstoy – Miloslavsky împotriva Regatului Unit*, cerere nr. 18139/91, Hotărâre din 13 iulie 1995, pct. 61; *Kreuz împotriva Poloniei*, cerere nr. 28249/95, Hotărâre din 19 iunie 2001, pct. 59; *Larco și alții împotriva României*³⁷, cererea nr. 30.200/03, Hotărâre din 20 septembrie 2007, pct.53; *Weissman și alții împotriva României*, cererea nr. 63945/00, Hotărâre din 24 mai 2006, pct. 35).

Curtea a recunoscut că, în procesul de elaborare a unei astfel de reglementări, statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere și a arătat că este de competența sa să se pronunțe în ultimă instanță cu privire la respectarea cerințelor Convenției, context în care a arătat că limitările aplicate nu trebuie să restrângă accesul liber al persoanei într-o asemenea măsură sau până la un asemenea nivel încât să fie afectată însăși substanța dreptului. Astfel, limitările aduse dreptului de acces la un tribunal sunt compatibile cu art. 6 § 1 din Convenție doar dacă urmăresc un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții*, precit., pct. 89; *Larco*, precit., pct. 54; *Kreuz*, precit., pct. 55; *Weissman*, precit., pct. 36).

Ținând cont de principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, Curtea a arătat că valoarea taxelor, apreciată în contextul circumstanțelor unei cauze concrete, inclusiv capacitatea reclamantului de a le achita, precum și faza procedurală în care această taxare este impusă sunt factori care trebuie luați în considerare atunci când se determină dacă o persoană a beneficiat de dreptul de acces la un tribunal sau dacă, din cauza cuantumului cheltuielilor de judecată, dreptul de acces la un tribunal a fost restrâns în așa măsură încât a fost afectat în însăși substanța sa (*Weissman*, precit., pct. 37; *Larco*, precit., pct. 57; *Tolstoy – Miloslavsky*, precit., pct. 63; *Kreuz*, precit., pct. 60).

În mai multe cauze, Curtea a observat că, în dreptul român, valoarea taxei judiciare de timbru este calculată sub forma unui procent din valoarea obiectului cauzei, fiind

³⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 546 din 13 iulie 2009;

proporțională cu suma solicitată de reclamant și, în ceea ce privește scopul legitim urmărit, Curtea a admis că un astfel de sistem urmărește să limiteze cererile de chemare în judecată abuzive și să strângă fonduri pentru bugetul justiției și, în fiecare cauză în parte, a analizat caracterul proporțional al limitării dreptului de acces la o instanță din cauza valorii taxelor solicitate (*Iorga împotriva României*, cererea nr. 4.227/02, Hotărâre din 25 ianuarie 2007, pct. 41; *Larco*, precit., pct. 58).

În cazul în care statul dispune de un sistem de calcul al taxelor judecătorești în funcție de suma în litigiu în cadrul procedurii, pentru a fi conform dispozițiilor art. 6 din Convenție, trebuie ca sistemul să fie flexibil în sensul că aplicarea sa trebuie să prevadă posibilități de scutire parțială sau totală sau de reducere a sumei care trebuie plătită și, în plus, trebuie ca acest sistem să fie atribuit în competența instanțelor judecătorești (*Larco*, precit., pct. 60-67; *Iorga*, precit., pct. 50).

§ 5. Opinii doctrinare

Problema de drept este controversată și în literatura de specialitate.

Astfel, unii autori³⁸ au considerat că cererea de fixare a sunei definitive ce i se cuvine creditorului cu titlu de penalități, reglementată de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă se timbrează cu o taxă judiciară stabilită potrivit art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, la valoarea pretinsă prin cerere, de vreme ce, în eventualitatea admiterii cererii sale, creditorul obține un folos patrimonial echivalent cu suma de bani acordată cu titlu de penalități prin hotărârea judecătorească. În această opinie³⁹ se acceptă că pot exista situații în care cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este scutită de la plata taxei judiciare de timbru în temeiul unor dispoziții legale speciale, care prevăd cazuri de scutire legală obiectivă, cum sunt dispozițiile art. 50 alin. (1) din Legea nr. 10/2001, aplicabile în situația în care hotărârea

³⁸ Delia-Narcisa Theohari, *Taxele judiciare de timbru. O.U.G. nr. 80/2013. Comentariu pe articole*, Editura Hamangiu, București, 2024, p. 225;

Georgeta-Alina Ușurelu, *Considerații în legătură cu taxa judiciară de timbru datorată pentru cererile de stabilire a cuantumului penalităților conform art. 906 din Codul de procedură civilă*, Universul Juridic Premium nr. 1/2021, <https://lege5.ro/App/Document/gm4tmobvgu4q/consideratii-in-legatura-cu-taxa-de-timbru-datorata-pentru-cererile-de-stabilire-a-cuquantumului-penalitatilor-conform-dispozitiilor-art-906-din-codul-de-procedura-civila> - consultat la data de 23.07.2025. Autoarea arată, în esență, că: în lipsa unei reglementări exprese cu privire la plafonarea taxei judiciare sau cu privire la scutirea de la plata acestei taxe, nu pot fi aplicate prin analogie alte dispoziții cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013; acest act normativ prevede expres timbrajul aferent cererilor evaluabile în bani, iar cererile prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă se încadrează în această categorie; în situația în care, în soluționarea acestei cereri, instanța are libertatea de a înlătura sau reduce penalitățile, în cazul în care debitorul face dovada motivelor temeinice care au justificat întârzierea executării - concluzie susținută de interpretarea coroborată a dispozițiilor alineatelor (4) și (5) ale art. 906 din Codul de procedură civilă, care, deși se referă la etapa ulterioară a contestației la executare, ar putea fi aplicabile *a fortiori* și în etapa anterioară a executării - , creditorul, deși a timbrat cererea la valoare, poate face o cerere de restituire a diferenței de taxă, care nu era datorată, în temeiul dispozițiilor art. 45 alin. (1) lit.a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.80/2013, în acest mod, creditorul nefiind prejudiciat prin stabilirea inițială a unei taxe de timbru aferentă solicitării de stabilire a unui cuantum al penalităților, care a fost redus prin hotărârea judecătorească;

³⁹ Delia-Narcisa Theohari, op. cit., p. 224;

judecătorească definitivă, care constituie titlu executoriu consfințește obligația pârâtului de soluționare a notificării prin care reclamantul solicită acordarea măsurilor reparatorii pentru imobilele preluate abuziv în perioada regimului comunist în România.

Dimpotrivă, alți autori⁴⁰ consideră că cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă ar trebui timbrată cu suma fixă, de 20 lei, potrivit dispozițiilor

⁴⁰ Gabriela-Cristina Frențiu, *Taxele judiciare de timbru și ajutorul public judiciar în procesul civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență*, Editura Hamangiu, București, 2020, pp.136-137. Autoarea consideră că regimul taxării cererii prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă trebuie să fie identic celui al timbrării cererii prevăzută de art. 906 alin. (2) sau (3) din Codul de procedură civilă. Întrucât obligația de plată a penalităților de către debitor s-a stabilit printr-o hotărâre anterioară pronunțată în condițiile art. 906 alin. (2) sau (3) din Codul de procedură civilă, instanța de executare, sesizată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă stabilește suma definitivă cuvenită creditorului, în baza hotărârii anterioare, de obligare a debitorului la plata penalității. S-a argumentat și în sensul că penalitățile prevăzute de art. 906 din Codul de procedură civilă nu sunt destinate acoperirii prejudiciului creditorului, suferit prin neexecutarea, de către debitor, a obligației sale de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită de o altă persoană, stabilită prin titlul executoriu, ci au caracter sancționator, scopul lor fiind acela de a determina debitorul să-și îndeplinească, cât mai repede, obligația stabilită prin titlul executoriu. Sesizată fiind cu o cerere de fixare a sumei definitive, instanța calculează ea însăși penalitățile, conform criteriilor stabilite prin hotărârea anterioară, de obligare a debitorului la plata penalităților de întârziere. Practic, la acest moment, prin hotărârea pronunțată în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, are loc, în vederea executării, o transformare a obligației de a face într-o obligație de a da, însă cererea nu ar trebui timbrată la valoare, conform art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, deoarece valoarea obiectului obligației stabilită prin titlul executoriu este exterioră atât procedurii reglementate de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, cât și procedurii reglementate de art. 906 alin. (2) sau (3) din Codul de procedură civilă, regăsindu-se în cadrul litigiului de fond care a fost finalizat prin hotărârea supusă executării. În materia executării silite, legiuitorul a optat pentru sistemul procentual de taxare numai în cazul contestațiilor la urmărirea silite, iar nu și la executările directe. În plus, dacă cererea este formulată într-o materie în care se prevede, generic, scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a tuturor cererilor sau acțiunilor legate de aplicarea respectivei legi [cum este în materia fondului funciar, scutirea prevăzută de art. 42 din Legea nr. 1/2000 sau în materia Legii nr. 10/2001, scutirea prevăzută de art. 50 alin. (1) din acest act normativ], ea va beneficia de scutire de la plata taxei judiciare, încadrându-se în noțiunea generică de „cerere legată de aplicarea legii speciale”.

Virgil Bărbulescu, *Taxa de timbru în cazul cererilor întemeiate pe dispozițiile art. 906 din Codul de procedură civilă* – (<https://www.juridice.ro/626039/taxa-de-timbru-datorata-in-cazul-cererilor-intemeiate-pe-dispozitiile-art-906-cod-procedura-civila.html> - consultat la 23.07.2025). Autorul arată că, deși sunt evaluabile în bani, cererile prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu ar trebui să fie timbrate conform regulilor prevăzute de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, deoarece: din interpretarea sistematică și teleologică a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 rezultă că, în ceea ce privește timbrarea cererilor formulate în faza executării silite, intenția legiuitorului nu a fost aceea ca acțiunile și cererile în această materie să fie timbrate la valoare, ci, dimpotrivă, a statuat în sensul stabilirii unor taxe de timbru fixe sau cel mult variabile, până la un anumit plafon valoric; timbrarea la valoare a cererii prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu corespunde esenței acestei cereri, care nu este o cerere de sine-stătătoare, independentă de orice alt demers judiciar anterior, ci, date fiind condițiile sale de admisibilitate, este o cerere subsecventă admiterii, în prealabil, a cererii reglementate de art. 906 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă; legiuitorul a reglementat „fixarea sumei definitive cu titlu de penalitate” în cazul neexecutării ca și sancțiune cu caracter final, consecința firească și legală fiind despăgubirea pecuniară a creditorului care, deși, a întreprins demersurile execuționale prevăzute de lege, nu și-a putut satisface creanța din culpa debitorului, care a rămas în pasivitate ori refuză fără temei să-și îndeplinească propriile obligații; cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă reprezintă un demers judiciar „în materia executării silite”, întrucât poate fi introdusă doar în această etapă judiciară, fiind o acțiune specifică materiei execuționale; scopul direct al creditorului este acela de a-l trage la răspundere pecuniară pe debitorul culpabil și de a obține o justă și rezonabilă despăgubire pentru imposibilitatea de punere în executare a titlului de care beneficiază, în lipsa oricărei vinovății proprii; cererile prevăzute de art. 906 alin. (1)-(3) și art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă au aceeași finalitate – un scop unic (constrângerea debitorului obligației de a face sau de a nu face), natura lor fiind evidentă, aceea de „cereri în materia executării silite”; ipoteza art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu are în vedere o nouă acțiune în justiție, penalitățile fiind deja stabilite prin hotărârea anterioară (încheierea de obligare la penalități pe zi de întârziere); în acest

art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, cu excepția, bineînțeles, a situațiilor în care, în temeiul unor dispoziții legale speciale, operează scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a tuturor acțiunilor și cererilor adresate instanțelor judecătorești pentru realizarea drepturilor prevăzute în diferite acte normative speciale.

§ 6. Considerații referitoare la admisibilitatea recursului în interesul legii

Problema de drept care formează obiect al prezentului recurs în interesul legii privește stabilirea cuantumului taxei judiciare de timbru în privința cererii întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin care creditorul unei obligații de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul⁴¹, solicită instanței de executare fixarea sumei definitive ce i se datorează cu titlu de penalități, pentru neexecutarea obligației.

caz, instanța este chemată să realizeze doar o operațiune de stabilire finală a penalităților, raportul juridic fiind deja analizat (și anume, neîndeplinirea obligației de către debitor); prin acceptarea unei eventuale soluții a timbrajului la valoare, situația creditorului ar fi în mod evident îngreunată în mod artificial și ar însemna ca instanța să realizeze calculul sumei definitive înainte ca procesul având acest obiect să fie soluționat, în condițiile în care demersul judiciar vizează în mod expres tocmai stabilirea, de către instanță, a acestui cuantum; în ipoteza unui timbraj la valoare, ne-am afla în ipoteza absurdă în care reclamantul este împovărat cu o taxă judiciară de timbru considerabilă, calculată la valoare, însă debitorul să datoreze, pentru contestația promovată, o taxă fixă prevăzută de lege, neexistând un echilibru al costurilor pe plan judiciar; teza timbrajului la valoare nu ar putea fi admisă, câtă vreme legiuitorul a reglementat posibilitatea introducerii unei acțiuni în despăgubiri pe calea dreptului comun, aplicarea penalităților în condițiile art. 906 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă neexcluzând acest demers. În sprijinul opiniei la care achiesează, autorul face trimitere și la Rezoluția nr. (81) 7 din 14.05.1981 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție, și care prevede în Anexă, între alte principii, și „Costul justiției”: „Introducerea unei acțiuni în instanță nu poate fi condiționată de plata efectuată către stat de una din părți a unei sume nejustificat de mare în raport cu speța dedusă judecării. În măsura în care cheltuielile de procedură constituie un obstacol evident pentru accesul la justiție, dacă este posibil ele trebuie reduse sau eliminate. Sistemul cheltuielilor de procedură trebuie examinat în vederea simplificării sale.”

Marius Chelaru, *Aplicarea penalităților pentru neexecutarea obligației de a face sau de a nu face în practica instanțelor civile*, Universul Juridic Premium nr. 12/2024,

<https://lege5.ro/App/Document/ge3deobsheyc/aplicarea-de-penalitati-pentru-neexecutarea-obligatiei-de-a-face-sau-de-a-nu-face-in-practica-instantelor-civile> - pagină consultată la 1.08.2025. Autorul susține că taxa judiciară de timbru ar trebui să fie suma fixă de 20 lei, pentru a nu fi îngreunată situația creditorului, a cărui cerere va fi respinsă, atunci când debitorul își execută obligația în timpul procesului, scopul demersului juridic fiind acela de constrângere a debitorului la executare, iar nu de obținere a unei sume de bani. În acest sens, autorul se raportează la cele statuate cu caracter obligatoriu prin decizia nr. 30 din 24 aprilie 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (precit., supra §3.5) și arată că, întrucât rolul penalităților este eminent constrângător, scopul procedurii reglementate de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este și trebuie să rămână pe tot parcursul ei același, de mecanism prin care creditorul va obține executarea întocmai o obligației din titlul executoriu, iar nu o sumă suplimentară de bani, alături de executarea în natură și, eventual, de despăgubiri; o abordare în sens contrar ar releva că fixarea penalităților nu ar avea altă finalitate decât pedepsirea debitorului, ceea ce contravine rațiunii cominatorii a procedurii;

⁴¹ Privitor la categoria obligațiilor apte a justifica aplicarea penalității, în doctrină s-a semnalat faptul că dispozițiile art. 906 alin. (1) C. proc.civ. se referă explicit la obligații care nu pot fi îndeplinite prin altă persoană decât debitorul, nu la obligații *intuitu personae*, opțiunea terminologică a legiuitorului nefiind întâmplătoare, ci având semnificația faptului că domeniul celor două categorii de obligații nu este identic: pe de o parte, obligația care implică contribuția personală a debitorului, sintagmă la care se referă art. 906 alin. (1) C. proc. civ., reprezintă o noțiune de drept procesual, desemnând acea obligație care, în planul executării silite, nu poate fi adusă la îndeplinire decât prin contribuția personală a debitorului, pe de altă parte, obligația *intuitu persoane* are semnificația dezvoltată în planul dreptului substanțial,

Problema de drept rezultă din caracterul lacunar sub acest aspect al reglementării conținute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Astfel, în lipsa unei reglementări exprese a timbrajului cererii de fixare a sumei definitive ce i se cuvine creditorului cu titlu de penalități, reglementată de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanțele au stabilit în mod diferit timbrajul aferent. Opinii divergente au fost exprimate și în literatura de specialitate, conform celor prezentate anterior⁴².

Prima opinie prezentată, în care se consideră că, pentru aceste cereri adresate instanței de executare, creditorul datorează o taxă judiciară de timbru calculată în raport

desemnând acea obligație care are ca izvor un anumit tip de act juridic, denumit și el *intuitu personae*, caracterizat prin aceea că identitatea sau calitățile persoanei (abilitățile artistice sau tehnice) sunt determinante pentru exprimarea consimțământului. Sintetic, obligațiile *intuitu personae* nu epuizează domeiul celor care implică faptul personal al debitorului, la care se referă art. 906 C. proc. civ., sfera celor din urmă fiind mai cuprinzătoare. Dacă toate obligațiile *intuitu personae* intră în domeniul de aplicare al art. 906 alin. (1) C. proc. civ., există și obligații care, din punct de vedere al dreptului substanțial, nu sunt *intuitu personae*, dar care, din perspectivă procesuală, au natura unor care nu pot fi îndeplinite decât prin faptul personal al debitorului (cum ar fi obligația de dezmințire într-un ziar pentru repararea prejudiciului moral, ce nu este una *intuitu personae*, având caracter delictual, dar executarea ei implică contribuția personală a debitorului). Intră în domeniul de aplicare al art. 906 C. proc. civ., atât obligațiile de a face, cât și obligațiile de a nu face. Se circumscriu celei dintâi categorii toate obligațiile care presupun o prestație pozitivă din partea debitorului, cu excepția celor de a da, adică de a transmite sau de a constitui un drept real, dar numai dacă aducerea lor la îndeplinire presupune faptul personal al debitorului (cu titlu de exemplu, sunt astfel de obligații de a face a căror executare depinde de contribuția personală a debitorului: obligația de a modifica contractul de credit în sensul înlăturării din cuprinsul său a unor clauze abuzive; aceea de a emite o nouă dispoziție de soluționare a notificării în vederea restituirii în natură a imobilului; obligația de a apartamentare a imobilului de către debitor, atunci când, doar acesta, în calitate de proprietar, ar putea purcede la o astfel de apartamentare; obligația de a rectifica mențiunile din carnetul de muncă al reclamantului; obligația de a actualiza registrul acționarilor; obligația de stabilizare a cursului de schimb CHF-leu, la momentul semnării contractului; obligația de a iniția și de a efectua procedura exproprierii; obligația de reintegrare a salariului ca urmare a anulării deciziei de concediere). Se sustrag domeniului de aplicare a mecanismului penalităților reglementat de art. 906 C. proc. civ.: obligațiile pecuniare, pentru executarea cărora legiuitorul prevede posibilitatea urmăririi silită asupra bunurilor debitorului (art. 727-887 C. pr. civ.); obligațiile de predare a bunurilor, în cazul cărora este reglementată procedura predării silită a bunurilor mobile și imobile (art. 888-895 C. pr. civ.); obligațiile de a face care pot fi îndeplinite de către creditorul însuși sau de către altă persoană (art. 903-905 C. pr. civ.). Când privește obligațiile de a nu face, ele presupun o prestație negativă, debitorul fiind ținut să nu facă ceva ce ar fi putut fi săvârșit dacă nu s-ar fi obligat să se abțină. Precum în cazul obligațiilor de a face, și cele de a nu face trebuie să implice, prin neexecutarea lor, faptul personal al debitorului, pentru a intra în domeniul de aplicare al art. 906 C. pr. civ. Determinarea sferei obligațiilor de a nu face, cărora le este aplicabilă procedura de aplicare a penalităților nu este facilă; atunci când titlul executoriu instituie o obligație de a nu face în sarcina debitorului, doar neconformarea debitorului, prin săvârșirea acțiunii care i-a fost interzisă, echivalează cu o neexecutare. În consecință, executarea silită a obligației de a nu face are ca finalitate reconstituirea situației existente anterior momentului în care debitorul a ieșit din pasivitatea la care era ținut prin titlul executoriu (e.g. debitorul a edificat o construcție cu încălcarea obligației de a nu construi) – în acest sens, Stelian Ioan Vidu, *Probleme actuale privind procedura aplicării și fixării de penalități, reglementată de art. 906 C.pr.civ. Observarea particularităților procedurii aplicării și fixării de penalități, reglementată de art. 910-914 C. pr.civ.*, Revista română de Drept Privat nr. 3/2023, pp.467-469 text, autorii și jurisprudența loc. cit., notele 14-21 subsol; pentru calificarea obligației de reintegrare a salariului ca fiind o obligație de a face care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, Lacrima Rodica Boilă, *Refuzul angajatorului de a reintegra salariatul după anularea deciziei de concediere, executarea silită în natură a obligațiilor de a face în materia raporturilor de muncă. Penalități de întârziere*, Universul Juridic Premium nr. 12/2020 <https://lege5.ro/App/Document/gm4tinzzg44a/refuzul-angajatorului-de-a-reintegra-salariatul-dupa-anularea-deciziei-de-concediere-executarea-silita-in-natura-a-obligatiei-de-a-face-in-materia-raporturilor-de-munca-penalitati-de-intarziere> - consultat la 25.07.2025;

⁴² Supra §5;

cu valoarea însumată a penalităților, prin aplicarea regulilor de taxare instituite în art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, se fundamentează pe argumente de interpretare logico-sistematică a reglementării în materie și are în vedere aspectul că, potrivit dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, sumele fixate de instanța de executare cu titlu de penalități se cuvin creditorului, din aceasta rezultând caracterul evaluabil în bani al cererii. În această orientare, instanțele valorifică litera legii și funcția punitivă a penalităților.

Cea de-a doua orientare de jurisprudență are și ea în vedere argumente de interpretare logico-sistematică și de ordin teleologic, însă, spre deosebire de prima orientare, accentul este plasat pe funcția cominatorie a penalităților, fiind, totodată, valorificată integrarea cererii prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă în faza executării silite. Pe baza caracterizării procedurii reglementate în art. 906 din Codul de procedură civilă, ca fiind un incident în faza executării silite, instanțele valorifică opțiunea legiuitorului exprimată la nivelul art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 în sensul unei taxări mai reduse a cererilor formulate în cea de-a doua fază a procesului civil și, în plus, manifestă o preocupare aparte pentru facilitarea accesului creditorilor la mijlocul de constrângere indirectă a debitorului într-o manieră compatibilă cu exigențele rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia dispozițiilor art. 6 § 1 din Convenție.

În fine, cea de-a treia orientare valorifică dispoziții legale speciale în care este consacrată, printr-o redactare generală a normei, scutirea legală de la plata taxei judiciare de timbru a cererilor sau acțiunilor adresate instanțelor judecătorești pentru realizarea ori protecția drepturilor consacrate în aceste legi speciale.

Aceste aspecte se circumscriu dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, întrucât ele privesc o problemă de drept reală, susceptibilă de a face obiectul unui recurs în interesul legii, presupunând o normă legală disputată, îndoielnică, imprecisă (neclară), imperfectă sau lacunară, interpretabilă.

În jurisprudența constantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție⁴³ în cadrul mecanismelor de unificare s-a reținut că noțiunea de "problemă de drept" (în ceea ce privește recursul în interesul legii) și cea de "chestiune de drept" (în contextul hotărârilor prealabile) pot presupune nu numai clarificarea unei norme juridice echivoce sau susceptibile de mai multe sensuri, ci, în egală măsură, permit, de exemplu: stabilirea unei concluzii ce se impune din coroborarea unor norme juridice, prin aplicarea corespunzătoare a regulilor de interpretare; a se decide dacă o normă juridică mai este în vigoare sau nu, ca efect al unor modificări sau evenimente legislative succesive, în absența unei abrogări exprese; identificarea efectelor legale ale unor decizii pronunțate de instanța de contencios constituțional; statuarea cu privire la incidența unei norme de drept într-o

⁴³ Decizia nr. 10 din 21 martie 2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție-Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 497 din 19 mai 2022, paragraful 59;

anumită categorie de cauze, având un anumit obiect; clarificarea raportului dintre două norme pe baza categoriilor de normă generală/normă specială și prioritatea incidenței normei speciale.

Premisele recursului în interesul legii sunt acelea că o dispoziție legală conține reglementări îndoielnice, lacunare ori neclare, necesar a fi lămurite sub aspectul interpretării, pentru înlăturarea unei aplicări neunitare a acesteia⁴⁴.

Soluționarea problemei de drept prezintă importanță sub aspectul identificării corecte a timbrajului cererii de fixare a sumei definitive ce i se cuvine creditorului cu titlu de penalități, reglementată de art. 906 alin. (4) C.proc.civ și urmărește asigurarea unei previzibilități, în contextul în care problema de drept este disputată în doctrină și jurisprudență. În plus, această problemă de drept a fost discutată în cadrul unei întâlniri de unificare a practicii judiciare în materie civilă și procesual civilă⁴⁵, iar concluziile dezbaterilor nu au determinat unificarea practicii judiciare. Ca atare, opiniile divergente impun pronunțarea unei decizii care să asigure unitatea jurisprudenței.

În conformitate cu dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă: *"Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii."*

Analiza hotărârilor judecătorești definitive anexate relevă existența unei practici neunitare reflectată într-un număr consistent de hotărâri contradictorii, provenind din circumscripțiile tuturor curților de apel, ceea ce denotă existența unei probleme de drept reale, de interes, soluționate diferit la nivelul instanțelor judecătorești, care necesită dezlegare din partea instanței supreme.

Practica neunitară a instanțelor judecătorești, exemplificată prin hotărârile judecătorești diferite, se circumscrie problemei de drept sesizate întrucât în cuprinsul hotărârilor judecătorești definitive este identificată dispoziția legală interpretată și aplicată, în sensul că, în cazul încheierilor prin care au fost soluționate cererile de reexaminare formulate în temeiul dispozițiilor art. 39 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, încheierile definitive cuprind și raționamentul instanțelor în sensul orientărilor pe care le concretizează, iar în alte situații, în cuprinsul hotărârilor judecătorești, prin care a fost soluționată cererea formulată în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, este menționat cuantumul taxei judiciare de timbru achitată anticipat de către creditor.

Celei de-a treia orientări de jurisprudență exemplificată printr-o singură hotărâre judecătorească i se contrapun hotărâri judecătorești prin care sunt exemplificate prima și cea de-a doua orientare de jurisprudență în ipoteze care privesc executarea obligațiilor de a face care nu pot fi îndeplinite de alte persoane decât debitorul în legătură cu drepturi

⁴⁴ Ibidem, paragr. 60 și jurisprudența de unificare loc. cit.;

⁴⁵ Minuta întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016, precit., Supra nota 1 subsol, pag. 2;

consacrate de acte normative speciale⁴⁶ (Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997; Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989), hotărâri prin care, chiar în prezența unei norme de scutire legală de la plata taxei judiciare de timbru, generic redactată, cererile formulate în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă au fost timbrate, fie la valoare, conform regulilor prevăzute de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013⁴⁷, fie cu taxa fixă prevăzută de art. 27 din același act normativ⁴⁸.

§ 7. Analiza problemei de drept

§ 7.1. Consider că cea de-a doua și cea de-a treia orientare de jurisprudență sunt în litera și spiritul legii, fiind susținute prin argumente de interpretare sistematică, logică și teleologică. În plus, în aceste două orientări este asigurată compatibilitatea jurisprudenței naționale cu exigențele rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în privința dispozițiilor art. 6 § 1 din Convenție, anterior prezentată⁵¹.

§ 7.2. Art. 1.516 alin. (1) din Codul civil consacră principiul executării în natură a obligațiilor, stabilind dreptul creditorului la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a acestora. Totodată, este consfințit principiul priorității executării în natură, principiu aplicabil tuturor obligațiilor, fără a distinge în funcție de obiectul lor⁵².

⁴⁶ Exemplificativ, obligațiile de a face care nu puteau fi aduse la îndeplinire prin altă persoană decât debitorul vizau emiterea/modificarea titlurilor de proprietate emise în temeiul Legii nr. 18/1991 și/sau al Legii nr. 1/2000, punerea în posesie asupra terenurilor cu privire la care s-a reconstituit dreptul de proprietate, obligarea entității deținătoare a imobilului la soluționarea notificării formulată în temeiul Legii nr. 10/2001;

⁴⁷ În acest sens, în Anexa I a prezentului recurs în inetresul legii sunt următoarele hotărâri judecătorești: încheierea din 23.06.2016 pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București în dosarul nr. 11750/303/2016/a1; încheierea nr. 823 din 21.04.2023 pronunțată de Judecătoria Iași; sentința civilă nr. 648 din 1.11.2024 pronunțată de Judecătoria Hîrșova în dosarul nr. 1088/842/2024 (definitivă); sentința civilă nr. 776 din 25.10.2022 pronunțată de Judecătoria Hîrșova în dosarul nr. 1308/842/2022; încheierea nr. 472 din 3.11.2022 pronunțată de Judecătoria Năsăud în dosarul nr. 3910/265/2022/a1;

⁴⁸ În acest sens, în Anexa II a prezentului recurs în interesul legii sunt următoarele hotărâri judecătorești: încheierea din 13.06.2023 pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București în dosarul nr. 11465/302/2023/a1; încheierea din 28.04.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București în dosarul nr. 809/302/2022/a1; încheierea nr. 2405 din 23.12.2022 pronunțată de Judecătoria Ploiești în dosarul nr. 20.646/281/2022/a1; decizia civilă nr. 861 din 4.07.2018 pronunțată de Tribunalul Giurgiu în dosarul nr. 6811/236/2017; sentința civilă nr. 863 din 28.11.2024 pronunțată de Judecătoria Urziceni în dosarul nr. 3984/330/2023, definitivă prin respingerea apelului; încheierea nr. 263 din 24.02.2023 pronunțată de Judecătoria Alba Iulia în dosarul nr. 6521/176/2022; decizia civilă nr. 182 din 19.03.2024 pronunțată de Tribunalul Arad în dosarul nr. 1834/250/2023; decizia nr. 208/Ap din 3.02.2022 pronunțată de Tribunalul Satu Mare în dosarul nr. 6297/296/2021; decizia nr. 309/Ap din 9.06.2022 pronunțată de Tribunalul Satu Mare în dosarul nr. 10754/296/2022; decizia nr. 83/Ap din 14.03.2024 pronunțată de Tribunalul Satu Mare în dosarul nr. 12995/296/2021; încheierea din 11.10.2024 pronunțată de Judecătoria Brașov; încheierea nr. 3963 din 19.10.2023 pronunțată de Judecătoria Lugoj în dosarul nr. 2387/252/2023; sentința civilă nr. 250 din 20.03.2023 pronunțată de Judecătoria Hîrșova în dosarul nr. 1981/842/2022;

⁵¹ Supra § 4;

⁵² Lacrima-Rodica Boilă, *Refuzul angajatorului...*, precit.;

În conformitate cu dispozițiile art. 1.516 alin. (2) pct. 3 din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa și fără a pierde dreptul la daune - interese, dacă i se cuvin, să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Procedura reglementată în art. 906 din Codul de procedură civilă reprezintă un asemenea mijloc prevăzut de lege, la care creditorul poate recurge, pentru a obține executarea în natură a obligației.

Potrivit art. 1.517 alin. (1) pct. 2 din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa, și fără a pierde dreptul la daune – interese, dacă i se cuvin, să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligației.

Art. 1.527 din Codul civil consacră dreptul creditorului la executarea silită în natură, în următorii termeni: „Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă”.

Distinct, în cazul obligațiilor de a face, art. 1.528 alin. (1) din Codul civil, arată că, în cazul neexecutării acestora, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși obligația ori să facă să fie executată, iar în cazul obligației de a nu face, art. 1.529 din Codul civil stabilește, pentru cazul neexecutării acesteia, dreptul creditorului de a cere instanței încuviințarea de a înlătura ori de a ridica ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărârea judecătorească.

§ 7.3. În planul dreptului procesual civil, executarea silită a obligațiilor de a face sau de a nu face formează obiect al reglementării cuprinse în Capitolul IV (art. 903-914) din Titlul III – „Executarea silită directă” al Cărții a V-a – „Despre executarea silită” a Codului de procedură civilă.

§ 7.4. Pornind de la realitatea incontestabilă, a existenței unor obligații care presupun, din partea debitorului, o prestație pozitivă (de a face) ori, după caz, o abstențiune (de a nu face) și care, în obiectul lor specific, nu pot fi executate de o altă persoană decât debitorul, iar executarea silită directă a acestora ar conduce la o atingere a libertății individuale, constrângerea neputându-se exercita direct asupra persoanei debitorului, conform principiului *nemo ad factum precise cogit potest*⁵³, legiuitorul a conceput și a pus la dispoziția creditorului mijloace de constrângere indirectă, prin intermediul unor măsuri asupra bunurilor din patrimoniul debitorului, pentru a înfrânge pasivitatea sau rezistența acestuia și, în ultimă instanță, pentru a determina executarea în natură a acestor obligații, în substanța lor specifică.

⁵³ În acest sens, D-A. Ghinoiu, comentariu art. 906 din Codul de procedură civilă în *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat, Vol. II*, coord. V. M. Ciobanu, M. Nicolae, Editura Universul Juridic, București, 2016, n. 1, p. 1052; Lacrima- Rodica Boilă, *Refuzul angajatorului...*, precit.; Mihai Drăguțescu, *Compatibilitatea art. 906 din Codul de procedură civilă cu contenciosul administrativ* în culegerea de studii *Executarea hotărârilor în contenciosul administrativ*, coord. Gabriela Bogasiu, Editura Solomon, București, 2020, p. 244; Daniel Ghiță, *Discuții privitoare la aplicarea penalităților în cazul neexecutării unor obligații de a face sau de a nu face în lumina art. 906 din Noul Cod de procedură civilă și a art. 1.516 din Noul Cod civil*, Dreptul nr. 1/2016, pp. 46-47;

În cazul acestor obligații, executarea prin echivalent intervine doar atunci când executarea în natură nu mai este posibilă, nici măcar silit ori, după caz, nu mai este folositoare creditorului, transformarea în daune-interese neconstituind o opțiune lăsată la latitudinea debitorului, acesta neputându-se libera prin oferirea unei sume de bani creditorului⁵⁴.

După cum în mod sintetic s-a arătat în jurisprudența de unificare anterioară a instanței supreme, caracterul specific al executării obligațiilor de a face sau de a nu face, ce au în vedere contribuția esențială a debitorului (spre deosebire de obligațiile de a da, ce presupun predarea unui bun care, în cazul refuzului executării voluntare, pot fi aduse la îndeplinire prin formele executării silită directe sau indirecte), a determinat necesitatea reglementării unor mijloace specifice de constrângere a debitorului obligațiilor cu caracter personal, *intuitu personae*⁵⁵.

§ 7.5. Din perspectivă istorică, se observă, ca o constantă, funcția primordială cominatorie a mijloacelor de executare silită a obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi executate prin altă persoană decât debitorul.

§ 7.5.1. Într-o etapă inițială, această funcție a fost îndeplinită prin intermediul daunelor cominatorii, creație juridică doctrinară, confirmată pe cale jurisprudențială⁵⁶.

În doctrină⁵⁷, s-a arătat că, la nivel conceptual, justificarea daunelor cominatorii a fost identificată în *imperium*. Din această perspectivă, obligarea la plata daunelor cominatorii nu ar reprezenta decât sancțiunea ordinului dat de judecător debitorului, de a-și executa obligația în natură și, servindu-se de acestea, judecătorii nu uzează de al lor *iurisdictio*, ci de al lor *imperium*, înțeles ca putere de injoncțiune inerentă actului jurisdicțional, având ca scop impunerea respectării legii și executarea titlului executoriu.

Mecanismul daunelor cominatorii a fost explicat în considerentele deciziei nr. XX din 12 decembrie 2005 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite⁵⁸ în care s-a arătat că acestea constituie un mijloc subsidiar de înfrângere a rezistenței debitorului la executarea silită și au un caracter provizoriu, fiind acordate până când acesta își va îndeplini obligația asumată, instanța având posibilitatea de a le reduce. Suma stabilită cu titlu de daune cominatorii nu este certă și lichidă, revenind instanței de

⁵⁴ Daniel Ghiță, *Discuții privitoare la aplicarea penalităților în cazul neexecutării unor obligații de a face sau de a nu face în lumina art. 906 din Noul Cod de procedură civilă și a art. 1.516 din Noul Cod civil*, precit., p.48;

⁵⁵ Decizia nr. 16 din 6 martie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pct. 45, precit., Supra § 3.3.;

⁵⁶ În acest sens, decizia nr. 30/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragr.102, precit.; Daniel Ghiță, *Daunele cominatorii în noul Cod de procedură civilă și legea sa de punere în aplicare (I)*, Universul Juridic Premium nr. 11/2015, <https://lege5.ro/App/Document/ge3dinzvhe2a/daunele-cominatorii-in-noul-cod-de-procedura-civila-si-legea-sa-de-punere-in-aplicare-i> - consultat la 04.08.2025;

⁵⁷ Daniel Ghiță, *Discuții privitoare la aplicarea penalităților în cazul neexecutării unor obligații de a face sau de a nu face în lumina art. 906 din Noul Cod de procedură civilă și a art. 1.516 din Noul Cod civil*, precit., p.50 text și autorii loc. cit., notele 9-11 subsol; Daniel Ghiță, *Daunele cominatorii în noul Cod de procedură civilă și legea sa de punere în aplicare (I)*, Universul Juridic Premium nr. 11/2015, precit.;

⁵⁸ Precit., Supra § 3.2.;

judecată îndatorirea ca, după executarea obligației, să le transforme în daune compensatorii prin raportare la prejudiciul efectiv cauzat creditorului prin întârzierea executării. Hotărârea judecătorească prin care s-au stabilit daune cominatorii nu era susceptibilă de executare silită, fiind necesar ca aceste daune să fie transformate mai întâi de instanța de judecată, la cererea creditorului, în daune compensatorii.

Atât în cuprinsul Deciziei în interesul legii nr. XX/2005, cât și în considerentul 54 al Deciziei nr. 16 din 6 martie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept⁵⁹ a fost subliniat și rolul punitiv al daunelor cominatorii, fiind indicat caracterul acestora de „pedeapsă civilă”/„sanctiune pecuniară”.

§ 7.5.2. Sub imperiul Codului de procedură civilă (1865) astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000, mecanismul cominatoriu a fost completat prin introducerea amenzilor civile cominatorii în favoarea statului⁶⁰.

Prin Decizia nr. XX/2005 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiile Unite⁶¹ s-a stabilit că cererea privind obligarea la daune cominatorii este admisibilă și în condițiile reglementării obligării debitorului la plata amenzii civile conform art. 580³ din Codul de procedură civilă (1865).

Ulterior, prin Legea nr. 459/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă s-a interzis acordarea daunelor cominatorii, pe lângă amenda civilă și, eventualele daune-interese.

§ 7.5.3. Opțiunea legiuitorului pentru amenzile cominatorii s-a păstrat și în forma inițială a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Însă, prin Legea nr. 76/2012, amenda civilă cominatorie a fost înlocuită cu sistemul penalităților pe zi de întârziere, sumele aferente cuvenindu-i-se creditorului⁶².

⁵⁹ Precit., Supra § 3.3.;

⁶⁰ Îndepărtarea de soluția adoptată anterior (sistemul daunelor cominatorii) a fost explicată în doctrină prin aceea că, în practică, daunele cominatorii s-au dovedit ineficiente, însăși executarea lor ridicând o serie de dificultăți, în sensul că era necesară declanșarea unor forme de executare silită, deși ele aveau caracter nedeterminat din punct de vedere al întinderii lor. Sistemul daunelor cominatorii era ineficient și pentru că, în principiu, daunele cominatorii urmau să fie restituite debitorului, mai puțin suma ce reprezenta contravaloarea daunelor-interese (moratorii sau compensatorii). În schimb, amenzile judiciare, nefiind supuse restituirii, au fost considerate *illo tempore*, un mijloc indirect eficace de constrângere a debitorului la executarea în natură (D.-A. Ghinoiu, comentariu art. 906 din Codul de procedură civilă în „*Noul Cod de procedură civilă...*” precit., vol. II, nota 3 subsol, p. 1053 și autorii loc cit. V. M. Ciobanu, G. Boroș, M. Nicolae, *Modificările aduse Codului de procedură civilă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 (III)*, Dreptul nr. 4/2001, p.37);

⁶¹ Precit., Supra § 3.2.;

⁶² În doctrină, s-a arătat că soluția înlocuirii amenzii cominatorii cu penalitățile pe zi de întârziere valorifică avantajele celor două instrumente reglementate anterior - daunele cominatorii și amenzile cominatorii, eliminând, totodată, criticile aduse fiecăruia dintre acestea, legate, pe de o parte, de terminologia folosită, iar, pe de altă parte, de soluția inadecvată, a încasării sumelor cumulate pe zi de întârziere de către stat (Daniel Ghiță, *Discuții privitoare la aplicarea penalităților în cazul neexecutării unor obligații de a face sau de a nu face în lumina art. 906 din Codul de procedură civilă și art. 1.516 din Noul Cod civil*, precit., p. 52).

Reglementarea cuprinsă în Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificată prin Legea de punere în aplicare nr. 76/2012 valorifică opiniile care susțineau necesitatea încasării sumelor de bani acumulate pe zi de întârziere de către creditor, ca și în cazul daunelor cominatorii, și nu de către stat, așa cum s-a

Totodată, în art. 11 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă s-a prevăzut că, dacă legea specială prevede obligarea debitorului la plata de daune cominatorii ori, după caz, a unei amenzi civile pentru nerespectarea unei obligații de a face sau de a nu face ce nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, de la intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă, se vor putea aplica penalități în condițiile prevăzute la art. 894 din Codul de procedură civilă (devenit art. 906, în actuala redactare a Codului de procedură civilă).

Potrivit art. 907 din Codul de procedură civilă (2010), pentru neexecutarea obligațiilor de a face sau de a nu face care nu pot fi îndeplinite prin altă persoană decât debitorul nu pot fi acordate daune cominatorii⁶³.

Astfel, noul mecanism procedural conceput de legiuitor pentru executarea obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi îndeplinite prin altă persoană decât debitorul include doar sistemul penalităților, care i se cuvin creditorului și care, în esență, îndeplinesc aceeași funcție ca și amenda civilă cominatorie prevăzută de art. 580³ din Codul de procedură civilă (1865). De asemenea, noul mecanism în materie interzice acordarea daunelor cominatorii, fiind exclus orice cumul al acestora cu penalitățile prevăzute de art. 906 din Codul de procedură civilă.

În schimb, creditorul are posibilitatea de a obține, în temeiul răspunderii civile delictuale sau al dispozițiilor art. 892 din Codul de civilă, daune-interese pentru neexecutarea obligațiilor.

§ 7.6. Natura juridică a penalităților este aceea de mijloc de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, debitorul fiind obligat la plata acestora independent de dovedirea unui prejudiciu în privința creditorului. Astfel, penalitățile prevăzute de art. 906 din Codul de procedură civilă nu se confundă cu daunele-interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea prin finalitatea lor juridică.

prevăzut în cazul amenzilor cominatorii. În plus, penalitățile de întârziere preiau, prin caracterul lor de sancțiune, mecanismul executării integrale a sumelor acumulate pe o perioadă de timp, caracteristic daunelor cominatorii, înlăturându-se ceea ce s-a considerat dezavantajul daunelor cominatorii, și anume, reducerea lor la prejudiciul real suferit de creditor (Daniel Ghiță, *Daunele cominatorii în noul Cod de procedură civilă și legea sa de punere în aplicare (II)*, Universul Juridic Premium nr. 11/2015, <https://lege5.ro/App/Document/ge3dinxgyyq/daunele-cominatorii-in-noul-cod-de-procedura-civila-si-legea-sa-de-punere-in-aplicare-ii> - pagină consultată la 04.08.2025);

⁶³ Soluția consacrată în acest articol este logică și eficientă, de vreme ce rațiunea daunelor cominatorii este similară celei care fundamentează penalitățile, ambele reprezentând mijloace de constrângere indirectă de debitorului, în scopul determinării acestuia să își execute obligația (D.-A. Ghinoiu, comentariu art. 906 din Codul de procedură civilă în „*Noul Cod de procedură civilă....*”, Vol. II, precit., n. 2, p. 1067);

De aceea, în jurisprudența Curții Constituționale⁶⁴, a Înaltei Curți de Casație și Justiție⁶⁵, precum și literatura de specialitate⁶⁶ au fost subliniate funcția cominatorie și cea

⁶⁴ Jurisprudența constituțională prezentată Supra §2.1., notele 6 și 7 subsol;

⁶⁵ Decizia nr. 16/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragr. 71, 74, 75, precit., Supra § 3.4.; Decizia nr. 30/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragr. 112, 117, 119, 120, precit., Supra §3.5.; Decizia nr. 37/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragr. 78-79, precit., Supra §3.6.;

⁶⁶ Daniel Ghiță, *Discuții privitoare la aplicarea penalităților în cazul neexecutării obligației de a face sau de a nu face în lumina art. 906 din Codul de procedură civilă și art. 1.516 din Noul Cod civil*, precit., pp 51, 60, 61. Autorul arată că penalitățile prevăzute în Noul Cod de procedură civilă se aseamănă cu amenzile cominatorii prin caracterul lor de sancțiune patrimonială, de pedeapsă civilă, aplicabilă pentru neexecutarea sau executarea cu întârziere a obligației debitorului și că acestea nu au caracter reparator, nu au nicio legătură cu prejudiciul suferit de creditor, iar natura lor juridică este aceea de mijloc de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor; ele se pot acorda independent de existența unui prejudiciu și nu se identifică cu daunele-interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea și având o cu totul altă finalitate juridică. Lichidarea penalităților într-un quantum superior eventualului prejudiciu suferit de creditor sau chiar cumulul lor cu daunele-interese conferă acestora și un caracter de penalitate, ce este specific amenzilor cominatorii, iar înlăturarea în totalitate a caracterului de penalitate, ar afecta eficiența sistemului.

Lacrima – Rodica Boilă, *Refuzul angajatorului de a reintegra salariatul...*, precit. Autoarea arată că, prin reglementarea penalităților de întârziere, se urmărește stimularea debitorului în executarea dispozițiilor unei hotărâri judecătorești, indiferent de instanța care a pronunțat-o, această etapă fiind considerată ca făcând parte integrantă din „procesul civil” potrivit art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Penalitățile de întârziere se deosebesc esențial de daunele moratorii, care sunt datorate de debitor pentru acoperirea prejudiciului cauzat creditorului pentru îndeplinirea obligației pecuniare cu întârziere (art. 1.535 din Codul civil). Dispozițiile legale aplicabile penalităților de întârziere sunt de strictă aplicare, numai în etapa executării silite, vizând neexecutarea voluntară a obligațiilor de a face sau de a nu face; spre deosebire de amenda civilă, penalitățile de întârziere sunt un nou mijloc de constrângere în interesul creditorului, dat fiind faptul că cel prejudiciat de atitudinea debitorului este creditorul, nu statul. Astfel, penalitățile pe zi de întârziere reprezintă doar o amenințare pentru debitor și nu urmăresc pedepsirea acestuia pentru că nu și-a executat obligația.

În același sens, Oliviu Puie, *Hotărârile judecătorești pronunțate în materia soluționării litigiilor de drept funciar și procedura de executare a acestora (Partea I)*, Universul Juridic Premium nr. 2/2025, <https://lege5.ro/App/Document/ge3deobsha3da/hotararile-judecatoresti-pronuntate-in-materia-solutionarii-litigiilor-de-drept-funciar-si-procedura-de-executare-a-acestora-partea-i> - articol consultat la data de 04.08.2025. Autorul arată că penalitățile prevăzute de art. 906 din Codul de procedură civilă reprezintă o sancțiune de drept procesual civil, și nu de drept substanțial.

Ioana-Anamaria Filote-Iovu, *Aspecte jurisprudențiale în materia penalităților de întârziere reglementate de dispozițiile art. 906 din Codul de procedură civilă*, Universul Juridic Premium nr. 10/2020 - <https://lege5.ro/App/Document/gm4tambtgq3a/aspecte-jurisprudentiale-in-materia-penalitatilor-de-intarziere-reglementate-de-dispozitiile-art-906-din-codul-de-procedura-civila> - articol consultat la data de 04.08.2025. Autoarea arată că natura juridică a penalităților este aceea de mijloc de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, acestea putându-se acorda independent de existența unui prejudiciu. Penalitatea nu este identică cu daunele – interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea prin finalitatea lor juridică, de sancțiune de drept procesual civil, aplicată de instanța de executare debitorului, pentru a-l constrânge să execute obligația de a face sau de a nu face care implică un fapt personal, menită să înfrângă rezistența debitorului și care constă în obligarea acestuia la plata unei sume de bani în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, fie într-o sumă fixă, fie într-un anumit procent, atunci când obligația are un caracter evaluabil în bani, până la executarea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu.

Daniel Ghiță, *Daunele cominatorii în noul Cod de procedură civilă și legea sa de punere în aplicare (II)*, precit. Autorul arată că, la fel ca în cazul amenzilor cominatorii, penalitățile păstrează caracterul de sancțiune patrimonială, de pedeapsă civilă, pentru neexecutarea sau executarea cu întârziere a obligației stabilită în sarcina debitorului. Deși au această trăsătură, natura juridică a penalităților este aceea de mijloc juridic de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor. Penalităților le este caracteristică impunerea unei presiuni suplimentare asupra debitorului prin amenințarea pe care o reprezintă creșterea quantumului lor, atât timp cât acesta nu își execută obligația. Caracterul cominatoriu se menține în privința penalităților și are drept scop obligarea debitorului să-și îndeplinească în natură

punitivă a procedurii pe care art. 906 din Codul de procedură civilă o prevede, arătându-se, totodată, că funcția sancționatorie a penalităților este subordonată celei cominatorii. Îndeosebi, în privința penalității fixate de instanța de executare cu titlu de penalitate în condițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța supremă a subliniat natura juridică a acesteia de veritabilă sancțiune de drept procesual civil⁶⁷.

Chiar dacă, spre deosebire de amenda cominatorie prevăzută de art. 580³ din Codul de procedură civilă (1865), în concepția Codului de procedură civilă (2010), penalitățile se cuvin creditorului, acestea nu îndeplinesc nicidecum o funcție reparatorie, ci își mențin rolul cominatoriu⁶⁸ și, după caz, punitiv, ele nefiind, în niciun caz, acordate cu titlu de reparare a prejudiciului cauzat prin neexecutarea obligației sau pentru executarea cu întâziere. Pentru acordarea daunelor-interese moratorii sau, după caz, a daunelor – interese compensatorii, creditorul are la dispoziție, separat, acțiunea în răspundere civilă delictuală sau poate recurge la procedura prevăzută de art. 892 din Codul de procedură civilă⁶⁹.

obligația de a face sau de a distruge ceea ce a făcut, încălcându-și obligația de a nu face. La fel ca și daunele cominatorii, nici penalitățile nu au caracter reparator, ele neavând nicio legătură cu prejudiciul suferit de creditor, din cauza neexecutării obligației de către debitor. Ele se pot acorda independent de existența vreunui prejudiciu și nu se indentifică cu daunele-interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea și având o cu totul altă finalitate juridică.

⁶⁷ Decizia nr. 37/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragr. 84, precit., Supra §3.6.

În același sens, în doctrină, s-a arătat că penalitatea este o sancțiune de drept procesual civil aplicată de către instanța de executare debitorului pentru a-l constrânge să execute o obligație de a a face sau o obligație de a nu face ce implică un fapt personal (Evelina Oprina, Ioan Gârbuleț, *Tratat teoretic și practic de executare silită, Vol. I*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p.913);

⁶⁸ În acest sens, în literatura de specialitate s-a arătat că rolul procedurii reglementată în art. 906 din Codul de procedură civilă este cominatoriu, de a-l determina pe debitor să execute obligația sub amenințarea achitării efective a penalităților aplicate, fiind util ca acesta să cunoască valoarea acestor penalități pentru fiecare zi de întârziere, și nu doar algoritmul de determinare a acestora. Deși penalitățile îndeplinesc și funcția punitivă, doar cea cominatorie este cea care are un rol configurator asupra criteriilor de stabilire a cuantumului penalităților; funcția punitivă decurge din cea cominatorie, fiind din acest punct de vedere, derivată și subsidiară acesteia. Scopul instituirii penalităților este unul cominatoriu, constrângerea debitorului să execute obligația și, nicidecum, să îl pedepsească pe acesta. Transformarea penalităților dintr-o măsură cominatorie într-o măsură punitivă are loc (doar) odată cu fixarea lor definitivă în cadrul procedurii prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, subsumat condiției neexecutării obligației de către debitor în termen de cel puțin 3 luni, calculat de la data comunicării încheierii de aplicare a lor (Stelian Ioan Vidu, op. cit., p. 476 text și nota 54 subsol);

⁶⁹ Lipsa caracterului reparator al penalităților este și explicația pentru posibilitatea cumulării lor cu daunele – interese compensatorii sau moratorii. Astfel, în doctrină, s-a arătat că, atât timp cât penalitățile nu au caracter reparator, nu au drept scop acoperirea prejudiciului suferit de creditor, ci constituie un mijloc de constrângere indirect pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, ele se pot acorda independent de despăgubirile la care creditorul este îndreptățit în temeiul art. 892 din Codul de procedură civilă, cele două categorii de sume având o natură și o finalitate juridică diferite (Sergiu Stănilă, Claudia Roșu, *Considerații referitoare la Decizia nr. 30/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, Dreptul nr. 8/2024, p. 16).

În același sens, Alexandru Suciu, *Probleme privind executarea silită a obligațiilor de a face și a nu face*, Revista Română de Executare Silită nr. 4/2017, pp. 47-48. Autorul arată că penalitățile prevăzute de art. 906 din Codul de procedură civilă și despăgubirile prevăzute de art. 892 din Codul de procedură civilă nu trebuie confundate, cele două remedii legale, chiar dacă se referă la aceeași situație juridică, sunt diferite prin modul de exercitare și finalitatea lor: despăgubirea reprezintă echivalentul valoric al prejudiciului, în timp ce penalitatea reprezintă un mijloc de constrângere a debitorului, pentru a-și executa obligația, fără nicio legătură cu prejudiciul; penalitățile se aseamănă, ca natură juridică, cu amenda civilă care se aplica sub reglementarea Codului de procedură civilă (1865) în cazul neexecutării obligației

În mod deosebit, în paragrafele 119-120 ale Deciziei nr. 30/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept⁷⁰, s-a arătat că funcția punitivă a penalităților este derivată din cea cominatorie, căreia i se atașează; ea nu funcționează autonom, deoarece pedepsirea debitorului nu este un scop în sine, astfel încât, fixarea penalităților poate avea loc numai în cazul în care persistă și rolul cominatoriu al procedurii; așadar, funcția cominatorie a penalităților este cea care prevalează, ea fiind, de altfel, indicată în chiar alin. (1) al art. 906 din Codul de procedură civilă.

În paragraful 127 al aceleiași decizii⁷¹, Înalta Curte de Casație și Justiție a subliniat că rolul penalităților, fiind eminamente constrângător, scopul procedurii reglementate de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este și trebuie să rămână pe tot parcursul ei acela prin care creditorul va obține executarea întocmai a obligației din titlul executoriu, iar nu o sumă suplimentară de bani, alături de executarea în natură și, eventual, de despăgubire; o abordare în sens contrar ar releva că fixarea penalităților nu ar avea altă finalitate decât pedepsirea debitorului, ceea ce contravine rațiunii cominatorii a procedurii.

Tocmai de aceea, atunci când debitorul execută obligația în interiorul celor 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității ori, după caz, execută obligația în cursul procesului în care se soluționează cererea formulată de creditor în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, obligația debitorului fiind stinsă. Corelativ, este stins și dreptul creditorului de a obține fixarea penalităților definitive, astfel încât, cererea creditorului va fi respinsă.

§ 7.7. Mecanismul reglementat de art. 906 din Codul de procedură civilă presupune două etape: în prima etapă, instanța de executare, la cererea creditorului, stabilește o penalitate pe zi de întârziere, în considerarea criteriilor prevăzute la alin. (2) sau (3), atunci când, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării silite, debitorul nu și-a executat obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită decât prin faptul personal al acestuia; în cea de-a doua etapă, la cererea creditorului, instanța de executare fixează suma datorată de către debitor cu titlu de penalitate. Această operațiune, denumită în doctrină și jurisprudență⁷² „lichidarea penalităților” presupune o simplă operațiune matematică de înmulțire a sumei stabilite în prima etapă, cu titlu de penalitate pentru fiecare zi de neexecutare, cu numărul de zile regăsit în intervalul celor 3 luni, calculat de la comunicarea încheierii de aplicare a penalității, în care debitorul nu și-a executat obligația prevăzută în titlul executoriu original.

de a face sau de a nu face, cu diferența să sumele se cuveneau statului, și nu creditorului; suma stabilită cu titlu de penalități nu reprezintă echivalentul prestației pe care debitorul nu a executat-o, ci doar un mijloc de constrângere a acestuia;

⁷⁰ Precit., Supra §3.5.;

⁷¹ Precit., Supra § 3.5.;

⁷² Decizia nr. 37/2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragr.85, precit., Supra § 3.6;

Având în vedere modificările aduse dispozițiilor art. 906 din Codul de procedură civilă prin Legea nr. 310/2018, Înalta Curte de Casație și Justiție-Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a indicat, în paragraful 115 teza finală al Deciziei nr. 30/2023, că cererea pentru fixarea penalităților poate fi reiterată după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu, până la stingerea sa completă.

În doctrină⁷³ s-a arătat că, prin Decizia nr. 30/2023, instanța supremă a identificat funcțiile penalității, respectiv: cea cominatorie (determinarea debitorului să execute obligația) și cea punitivă (sanționarea acestuia în cazul neexecutării). Aceste două funcții justifică opțiunea legiuitorului pentru desfășurarea în două etape ale procedurii: mai întâi, debitorului i se aplică o penalitate nelichidă, cu rol disuasiv în raport cu eventuala sa pasivitate; acumularea acestei penalități configurează funcția cominatorie a penalităților, debitorul fiind constrâns să execute sub presiunea trecerii timpului și a amenințării că neexecutarea duce la lichidarea lor. Într-un alt registru, după lichidarea penalităților, funcția cominatorie este secondată de cea penalizatoare, aceasta din urmă fiind, totuși, subsidiară și accesorie, aspect dovedit și de faptul că penalitatea, chiar cuantificată, poate fi redusă pe calea contestației la executare, potrivit art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă, atunci când debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.

Astfel, subordonarea funcției punitive față de cea cominatorie face ca, odată executată obligația, penalitățile aplicate în scop preventiv să nu mai poată fi lichidate și, prin urmare, puse în executare, deoarece funcția cominatorie are ca premisă esențială neexecutarea obligației⁷⁴.

Însă, pentru ca o conduită necorespunzătoare a debitorului să nu rămână nesanționată, pentru a nu fi încurajate indisciplina și reaua-credință a debitorului, fixarea sumei cu titlu de penalități pentru neexecutarea obligației nu îl exonerează pe debitor de executarea obligației ce îi revine⁷⁵.

§ 7.8. Astfel delimitate funcțiile mecanismului instituit de art. 906 din Codul de procedură civilă pentru a determina executarea în natură a obligațiilor de a face sau de a nu face care, în natura lor specifică, presupun faptul personal al debitorului, constatăm că accentul este plasat pe funcția cominatorie a penalităților, funcția sancționatorie a acestora fiind, după cum în mod just s-a indicat în jurisprudența de unificare anterior prezentată, subordonată și accesorie celei dintâi funcții.

⁷³ Nicolae-Horia Țiț, *Practica recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia executării obligațiilor de a face și de a nu face care presupun faptul personal al debitorului*, Revista Română de Jurisprudență nr. 4/2023, <https://lege5.ro/App/Document/ge2tcnbsgq3tk/practica-recenta-a-inaltei-curti-de-casatie-si-justitie-completul-pentru-dezlegarea-unor-chestiuni-de-drept-in-materia-executarii-obligatiilor-de-a-face-si-de-a-nu-face-care-presupun-faptul-personal-a> - pagină consultată la 04.08.2025;

⁷⁴ Ibidem;

⁷⁵ Sergiu Stănilă, Claudia Roșu, op. cit., pp. 18, 33;

Împrejurarea că, prin voința legiuitorului, sumele de bani stabilite de instanța de executare la momentul lichidării penalităților se cuvin creditorului, nu le conferă acestora o funcție suplimentară, reparatorie.

De aceea, procedura prevăzută de art. 906 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă se adresează puterii de *imperium* a judecătorului și presupune exclusiv exercițiul de impunere a respectării legii, cu scopul de a determina executarea întocmai a obligațiilor consfințite în titlul executoriu.

După cum s-a arătat în doctrină și în jurisprudența instanței de contencios constituțional, această procedură nu se adresează funcției de *iurisdictio* a judecătorilor, întrucât nu presupune soluționarea pe fond a unui litigiu.

Atât din punct de vedere al topografiei normei analizate, cât și din punct de vedere conceptual, cererea prin care creditorul solicită instanței de executare fixarea sumei datorate de către debitor cu titlu de penalități este integrată procedurii de executare silită și, după cum s-a observat în Decizia nr. 22 din 30 ianuarie 2024 a Curții Constituționale⁷⁶, este o procedură accesorie procedurii executării silite, neavând caracter autonom față de această procedură, în care, în mod firesc, este integrată. De aceea, cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu declanșează un proces distinct în care judecătorul ar fi chemat să soluționeze pe fond pretențiile părților.

§ 7.9. Aspectele ce privesc taxele judiciare de timbru datorate pentru cererile adresate instanțelor de judecată în faza executării silite sunt reglementate în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, într-un singur text, art. 10, din a cărui redactare a fost omisă ipoteza cererilor prevăzute de art. 906 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă.

Opțiunea legiuitorului pentru cererile indicate în cuprinsul art.10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 a fost în sensul adoptării unui sistem mixt de taxare, astfel: unele cereri se taxează cu o *taxă fixă* (cererea pentru încuviințarea executării silite; cererea de suspendare a executării silite, inclusiv a executării provizorii; contestația la executare, atunci când obiectul executării silite nu este evaluabil în bani; cererile de întoarcere a executării silite, care se taxează, în toate cazurile, cu 50 lei, dacă valoarea cererii nu depășește 5.000 lei și cu 300 lei, pentru cererile a căror valoare depășește 5.000 lei); *taxarea la valoare, însă plafonat la o anumită sumă forfetară* (contestatia la executare silită, pentru care taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului, atunci când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite, fără ca taxa aferentă să poată depăși suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată); *taxarea progresivă, în funcție de valoare, potrivit regulilor prevăzute în art. 3 alin. (1) din aceeași ordonanță*, doar în cazul în care prin contestația la executare silită se invocă, în condițiile art. 713 alin. (2) din Codul de procedură civilă, motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului (această din urmă ipoteză are în vedere executarea silită începută în

⁷⁶ Precit., Supra § 2.1., nota 4 subsol;

temeiul unui alt titlu decât hotărârea judecătorească, atunci când pe calea contestației la executare se invocă motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului).

Față de această configurare a regulilor de taxare în materia executării silite, în literatura de specialitate⁷⁷ s-a observat că legiuitorul s-a oprit la soluția timbrajului în cotă procentuală raportată la valoarea obiectului (neplafonată) numai atunci când fondul pus în discuție este legat de titlul executoriu (contestațiile la titlu, atunci când titlul executoriu este altul decât o hotărâre judecătorească și a căror soluționare presupune examinarea fondului dreptului, în limite motivelor invocate în contestații), în toate celelalte cazuri, fiind adoptat, fie sistemul taxării la o sumă fixă, fie al taxării la valoare, dar plafonată legal.

§ 7.10. Pentru situațiile nereglementate în mod expres, cum este cazul cererilor prevăzute de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, remarcăm imposibilitatea aplicării prin analogie a normelor de taxare cuprinse în art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, întrucât cererile prin care se urmărește executarea silită directă a obligațiilor de a face sau de a nu face și care presupun faptul personal al debitorului nu pot fi asimilate niciuneia dintre cererile enumerate în diferitele alineate ale acestui articol.

Întrucât enumerarea conținută în art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 nu este exhaustivă, nepuizând totalitatea cererilor care pot fi adresate instanțelor de executare, se impune interpretarea sistematică și teleologică a dispozițiilor cuprinse în această ordonanță⁷⁸.

§ 7.11. Din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 1, art. 2, art. 3 și art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, observăm că: regula generală, în privința acțiunilor și cererilor adresate instanțelor judecătorești este timbrarea acestora, iar excepția o constituie scutirea de la plata taxei judiciare de timbru, în cazurile anume prevăzute de lege, în considerarea, fie a naturii specifice a drepturilor și intereselor legitime, pentru a căror realizare este necesară sesizarea instanțelor judecătorești, fie a situației/calităților speciale ale unor categorii de persoane, care apelează la justiție, ca serviciu public.

Cuantumul taxelor judiciare de timbru diferă după cum acțiunile și cererile au sau nu caracter patrimonial, respectiv în funcție de natura acțiunilor sau cererilor, regulile de taxare fiind indicate în cuprinsul art. 3-27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

§ 7.12. Pentru materia executării silite, opțiunea legiuitorului exprimată în cuprinsul art. 10 din această ordonanță, a fost în sensul ca, exceptând situațiile în care este

⁷⁷ Traian – Cornel Briciu, *Unele aspecte de noutate în materia taxelor judiciare de timbru pentru cererile introduse la instanțele judecătorești*, Revista Română de Drept Privat nr. 4/2013, p. 66-67;

⁷⁸ În acest sens, Virgil Bărbulescu, *Taxa judiciară de timbru în cazul cererilor întemeiate pe dispozițiile art. 906 din Codul de procedură civilă*, precit. Supra nota 40 subsol;

incidentă o cauză de scutire legală obiectivă⁷⁹ ori subiectivă⁸⁰, cererile adresate instanțelor judecătorești în cea de-a doua fază a procesului civil să fie taxate, ca regulă, fie cu o taxă fixă, fie cu o taxă variabilă în raport cu valoarea cererii, însă plafonată.

Taxarea la valoare, prin aplicarea integrală a regulilor de taxare prevăzute în art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, fără plafonarea taxei, operează în materia executării silite, cu titlu de excepție, doar în situația indicată de art. 10 alin. (3) din această ordonanță cu referire la dispozițiile art. 713 alin. (2) din Codul de procedură civilă, atunci când executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, caz în care, în contestația la executare, pot fi invocate și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o altă cale procedurală pentru desființarea lui, inclusiv o acțiune de drept comun.

Soluțiile legislative în privința taxării cererilor formulate în materia executării silite, astfel decelate în litera și spiritul lor sunt raționale și echitabile din punct de vedere al justei așezări a sarcinii fiscale.

⁷⁹ Exemplificativ, indicăm următoarele soluții legislative de scutire legală obiectivă, care prin redactarea generală a textelor care le consacră includ și cererile adresate instanțelor de executare pentru realizarea, prin executare silită directă, a drepturilor prevăzute de aceste acte normative speciale ori pentru care operează o scutire legală obiectivă în temeiul art. 29 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013:

- Art. VI alin. (5) din Titlul II - „Măsuri pentru accelerarea aplicării Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările ulterioare, și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 501/2002” din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru accelerarea aplicării acesteia și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 501/2002: „ (5) Cererile sau acțiunile în justiție, precum și transcrierea sau intabularea titlurilor de proprietate, legate de aplicarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 501/2002, și ale prezentei ordonanțe de urgență, sunt scutite de taxe de timbru.”;

- Art. 50 alin. (1) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, modificată și completată: „Cererile sau acțiunile în justiție, precum și transcrierea sau intabularea titlurilor de proprietate, legate de aplicarea prevederilor prezentei legi și de bunurile care fac obiectul acesteia, sunt scutite de taxe de timbru.”;

- Art. 42 din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997: „Cererile sau acțiunile în justiție, cererile accesorii și incidente, precum și intabularea titlurilor de proprietate rezultate din aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a prezentei legi sunt scutite de taxa de timbru și de timbru judiciar.”;

- Art. 29 alin. (1) lit. a și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 care se referă la: stabilirea și plata pensiilor, precum și alte drepturi prevăzute prin sistemele de asigurări sociale; stabilirea și plata ajutorului de șomaj, a ajutorului de integrare profesională și a alocației de sprijin, a ajutorului social, a alocației de stat pentru copii, a drepturilor persoanelor cu dizabilități și a altor forme de protecție socială prevăzute de lege;

⁸⁰ Ex: Scutirea legală subiectivă rezultată din calitatea de consumator a creditorului, incidentă în considerarea dispozițiilor art. 29 alin. (1) lit. f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, potrivit căroră, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, referitoare la protecția drepturilor consumatorilor, atunci când persoanele fizice și asociațiile pentru protecția consumatorilor au calitatea de reclamant împotriva operatorilor economici care au prejudiciat drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;

Astfel, în cvasitotalitatea ipotezelor reglementate în cuprinsul art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, cererile și contestațiile sunt adresate instanței de executare după definitivarea unui proces în care instanțele de judecată au analizat fondul dreptului litigios, și care a fost finalizat prin emiterea hotărârii judecătorești, care se bucură de autoritate de lucru judecat și forță executorie.

Or, în procesul din care a rezultat titlul executoriu, în diferitele sale faze, părțile (care în etapa executării se regăsesc în ipostazele de creditor și debitor) au achitat taxe judiciare de timbru determinate, uneori, conform regulilor prevăzute de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, instanța de executare nemaifiind pusă în situația de a reanaliza fondul dreptului.

De aceea, în mod rațional, taxarea la valoare este prevăzută pentru materia executării silite doar în acele situații în care instanța de executare ar putea să analizeze fondul dreptului rezultat dintr-un titlu executoriu, altul decât o hotărâre judecătorească.

Soluțiile legislative adoptate în privința taxării cererilor și contestațiilor formulate în faza executării silite, potrivit cărora, taxele judiciare de timbru sunt stabilite la o sumă fixă ori, după caz, sunt plafonate la o anumită valoare, sunt și echitabile pentru părțile din această procedură. Aprioric, este facilitat accesul părților la un judecător care va statua asupra legalității actelor de executare ori va dispune alte măsuri în legătură cu executarea.

Accesul la un judecător ar fi fost neîndoielnic îngreunat, cu consecințe negative asupra legalității procedurii execuționale, dacă pentru anumite cereri/contestații evaluabile în bani, legiuitorul ar fi instituit taxarea la valoare, prin aplicarea în totalitate a regulilor instituite în art. 3 din Ordonanța de urgență de Guvernului nr. 80/2013, fără vreo plafonare a taxei (ex: contestațiile la executare în cazul urmăririi silite asupra bunurilor debitorului sau cererile de întoarcere a executării silite, atunci când obiectul executării este evaluabil în bani).

În doctrină⁸¹, s-a arătat că, în materia executării silite directe, cererea este apreciată ca fiind neevaluabilă în bani, chiar dacă se referă la predarea unui bun mobil sau imobil, deoarece nu are efecte patrimoniale pentru creditor, bunul fiind deja în patrimoniul acestuia. Chiar dacă se poate susține că, în sine, folosința bunului poate fi cuantificată, totuși, primează interpretarea potrivit căreia obiectul executării este neevaluabil în bani și față de dispozițiile legii conform cărora taxarea la valoare vizează „bunurile urmărite”, fiind destul de evidentă intenția legiuitorului de a supune sistemului procentual de taxare numai contestațiile la „urmăririle silite”, iar nu și la „executările silite directe”⁸².

⁸¹ Traian – Cornel Briciu, op. cit., nota 37 subsol, p. 66;

⁸² În doctrină, executarea silită directă a fost definită ca fiind acea modalitate de executare silită care intervine în cazul în care creditorul tinde să obțină realizarea în natură a prestației ce formează obiectul obligației. S-a precizat că este vorba despre o executare ce poartă asupra însuși obiectului obligației stabilite prin titlul executoriu. Prin executarea silită directă se înțelege întotdeauna executarea silită în natură, spre deosebire de executarea silită indirectă, care presupune o executare silită prin echivalent. Conform art. 888 alin. (1) din Codul de procedură civilă, constituie obiect al executării silite directe: lăsarea posesiei unui bun, predarea unui bun sau a folosinței acestuia ori evacuarea debitorului dintr-o locuință sau dintr-o altă incintă, desființarea unei construcții, plantații sau a altor lucrări ori îndeplinirea oricărei alte activități stabilite pentru realizarea drepturilor creditorului.

Astfel, se observă că în materia executării silite, legiuitorul a optat pentru sistemul de taxare la valoare doar în două situații: contestațiile la executare în cazul urmăririi silite și contestațiile la executare prevăzute de art. 713 alin. (2) din Codul de procedură civilă. În prima situație, potrivit art. 10 alin. (2) teza a II-a din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, taxarea la valoare prin aplicarea regulilor de taxare prevăzute de art. 3 din aceeași ordonanță, este plafonată legal, la o valoare maximă, de 1.000 lei, indiferent de valoarea bunurilor urmărite.

§ 7.13. În lumina celor prezentate anterior și, mai ales în raport cu rațiunile care stau la baza regulilor instituite în art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, pentru taxarea cererilor adresate instanțelor judecătorești în faza executării silite, trebuie să se considere că cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin care creditorul obligației de a face sau de a nu face, care presupune executarea strict personală din partea debitorului, solicită stabilirea sumei pe care debitorul acestei obligații o datorează cu titlu de penalități, este supusă taxei judiciare de timbru de 20 lei, prevăzută de art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, cu excepția situațiilor în care, în temeiul unei dispoziții legale exprese, este incidentă o cauză de scutire legală obiectivă sau, după caz, subiectivă, de la plata taxelor judiciare de timbru.

§ 7.13.1. În primul rând, observăm că cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă poate fi formulată de către creditor în cea de-a doua etapă a mecanismului legal cominatoriu, pus la dispoziția acestuia, pentru a înfrânge pasivitatea sau rezistența debitorului.

În privința taxării cererilor formulate în prima etapă a acestui mecanism, etapă în care creditorul solicită instanței de executare stabilirea penalităților pe zi de întârziere, se acceptă, în mod unanim, aplicarea dispozițiilor art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, pe baza cărora se stabilește o taxă judiciară de timbru în cuantum fix, de 20 de lei, indiferent dacă obligația din titlul executoriu este sau nu evaluabilă în bani.

Aceasta, întrucât, la data formulării cererii prevăzută de art. 906 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu este posibilă evaluarea în bani a penalității, de vreme ce penalitatea aferentă fiecărei zile de întârziere urmează să fie stabilită de către instanța de executare, între limitele minime și maxime prevăzute de art. 906 alin. (2) sau (3) din Codul de procedură civilă, neputându-se cunoaște, la data formulării cererii, nici valoarea penalității care va fi stabilită de către judecător, nici numărul de zile în care debitorul nu își va executa obligația.

În prezent, potrivit Codului de procedură civilă, executarea silită directă poate fi realizată prin patru forme: predarea silită a bunurilor mobile (art. 893-895); predarea silită a bunurilor imobile (art. 896-902); executarea silită a obligațiilor de a face sau a obligațiilor de a nu face (art. 903-909); executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori (art. 910-914) - Ioan Gârbuleț, *Soluții în cazul neexecutării obligației de a face ce implică un fapt personal al debitorului*, Revista Română de Executare Silită nr. 3/2017, p. 40-41;

Astfel, în privința cererii prevăzută de art. 906 alin. (1) din Codul de procedură civilă, stabilirea, la momentul formulării acesteia, a unei taxe judiciare de timbru prin aplicarea regulilor prevăzute de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, este în mod logic imposibilă, dată fiind lipsa caracterului cert și lichid al penalității⁸³.

De asemenea, taxarea acestei cereri cu o taxă fixă are în vedere și facilitarea accesului creditorului la mecanismul cominatoriu pus la dispoziția acestuia de către legiuitor, pentru a determina executarea în natură a obligației, prin înfrângerea rezistenței ori a pasivității debitorului și a se ajunge la o executare conformă a titlului executoriu.

§ 7.13.2. În al doilea rând, se observă că mecanismul procedural instituit în art. 906 din Codul de procedură civilă are un caracter unitar⁸⁴, iar funcția acestuia nu este una repartorie, ci primordial cominatorie. Această funcție este atașată, în egală măsură, ambelor etape ale mecanismului instituit de legiuitor și, chiar dacă, prin intermediul funcției punitive a procedurii, creditorului i se acordă suma de bani fixată de instanța de executare cu titlu de penalități cumulate pentru întreaga perioadă de neexecutare aferentă celor 3 luni de la comunicarea încheierii de stabilire a penalităților prevăzută de art. 906 alin.(1) din Codul de procedură civilă, nu trebuie omisă că funcția punitivă, astfel cum s-a arătat în precedent⁸⁵, este derivată din cea cominatorie și nu funcționează autonom, pedepsirea debitorului prin obligarea acestuia la plata unei sume de bani către creditor nefiind un scop în sine al procedurii în ansamblul său.

Așadar, în raport cu funcția cominatorie a procedurii prevăzută de art. 906 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă și caracterul unitar al acestei proceduri, trebuie să se considere că cererea de lichidare a penalităților, prevăzută de art. 906 alin.(4) din Codul de procedură civilă nu are ca scop principal procurarea unui avantaj patrimonial creditorului, suplimentar celui rezultat din titlul executoriu, motiv pentru care, trebuie aceasta trebuie timbrată cu o taxă judiciară de timbru fixată, stabilită potrivit dispozițiilor art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, ca o cerere neevaluabilă în bani.

§ 7.13.3. Chiar dacă, în sistemul legal de taxare a acțiunilor și cererilor adresate instanțelor judecătorești, configurat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, nivelul taxelor judiciare de timbru nu este raportat la gradul de complexitate al cauzei, ci acesta este stabilit diferențiat în funcție de caracterul evaluabil sau neevaluabil în bani al acțiunii sau cererii, observăm că, în sine, soluționarea cererii creditorului formulată în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu prezintă o complexitate deosebită, ci presupune doar realizarea, de către instanța de executare, a unei simple operațiuni matematice de înmulțire a valorii sumelor fixate cu titlu de penalitate

⁸³ În acest sens, Gabriela-Cristina Frențiu, op. cit., p. 135;

⁸⁴ Aspect evidențiat și în considerentul 38 al Deciziei nr. 59 din 9 decembrie 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precit., Supra § 3.4.;

⁸⁵ Supra §7.6.;

pentru fiecare zi de întârziere cu numărul de zile de neexecutare din intervalul de 3 luni sau mai mare, în care debitorul nu și-a îndeplinit obligația.

Atunci când, pe parcursul soluționării cererii, debitorul își execută obligația, cererea creditorului va fi respinsă. Astfel cum rezultă și din Decizia nr. 30 din 24 aprilie 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept⁸⁶, în această din urmă ipoteză, funcția cominatorie a procedurii și-a atins finalitatea, motiv pentru care nu mai există nicio rațiune pentru ca funcția punitivă să subziste.

În esență, procedura prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin funcția sa primordial cominatorie, se adresează puterii de *imperium* a judecătorului, astfel cum s-a demonstrat anterior⁸⁷.

Prin urmare, în nicio situație, instanța de executare investită cu soluționarea cererii prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu realizează o analiză și nu statuează asupra fondului dreptului rezultat din titlul executoriu.

Or, în lumina considerentelor precedente, în care au fost examinate soluțiile legislative conținute în art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, în privința taxării cererilor formulate în materia executării silite⁸⁸, doar o atare incursiune din partea instanței de executare, asupra fondului dreptului, în măsura în care ar fi fost impusă de specificul soluționării cererii, ar fi constituit o justificare rațională pentru o eventuală taxare la valoare a cererii.

Mai mult, observăm că procedura prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este aplicabilă și atunci când titlul executoriu, care consacră obligația de a face sau de a nu face cu caracter strict personal a fost obținut într-un proces în care, în considerarea unor cauze de scutire legală, creditorul, fie nu a datorat taxe judiciare de timbru, fie a achitat taxe judiciare de timbru modice, dat fiind caracterul neevaluabil în bani al obiectului litigiului inițial (ex: litigiul în care consumatorul a obținut judecătorească definitivă prin care profesionistul a fost obligat la eliminarea clauzelor abuzive dintr-un contract de credit; litigii soluționate prin hotărâri judecătorești care consfințesc obligația comisiilor de fond funciar de a emite/modifica titlurile de proprietate; litigiile finalizate prin hotărâri judecătorești definitive care stabilesc obligația primarului de a înmâna titlul de proprietate sau de a pune în posesie asupra terenurilor cu privire la care a fost reconstituit dreptul de proprietate; litigiul în care angajatorul a fost obligat să îl reintegreze pe salariat).

Comparativ cu litigiile în care instanțele judecătorești au soluționat fondul cauzei și din care a rezultat titlul executoriu, litigii pentru a căror soluționare, creditorul nu a achitat taxe judiciare de timbru stabilite la valoarea obiectului acestor litigii, impunerea unei taxe judiciare de timbru stabilită la valoare, pentru accesul la o procedură care nu

⁸⁶ Precit., Supra § 3.5.;

⁸⁷ Supra § 7.8.;

⁸⁸ Supra § 7.12.;

prezintă aceeași complexitate, și în care nu mai este analizat fondul dreptului, contravine principiului justei așezări a sarcinii fiscale consfințit în art. 56 alin. (2) din Constituție.

Acest principiu constituțional este încălcat și atunci când, în litigiul inițial, în care creditorul a obținut titlul executoriu, această parte a achitat o taxă judiciară de timbru stabilită la valoare, deoarece impunerea unei noi taxe, stabilită potrivit aceluiași reguli, pentru a obține executarea silită directă în natură a obligațiilor consfințite în titlul executoriu, rezidă într-o sarcină fiscală exorbitantă ce grefează asupra dreptului de acces la justiție.

§ 7.13.4. Soluția taxării cererii de lichidare a penalităților la valoarea totală a acestora, acumulată pe întreaga durată a neexecutării, produce consecințe incompatibile cu spiritul de echitate.

Astfel, demersul creditorului este determinat de atitudinea debitorului care, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării silite nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, iar premisa factuală care deschide creditorului accesul la procedura de lichidare a penalităților prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este dată de neexecutarea persistentă, pe durata termenului de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității.

În literatura de specialitate și în jurisprudența de unificare, termenul de 3 luni a fost calificat drept un termen prohibitiv⁸⁹ sau de așteptare⁹⁰, marcând augmentarea progresivă a penalităților în speranța că, sub acumularea unei continue mărimi a sumei datorate, efectul disuasiv asupra debitorului se va produce, acesta cedând și aducând la îndeplinire obligația⁹¹.

Or, în condițiile în care, pentru a formula cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, creditorul este ținut să aștepte executarea pe durata celor 3 luni, atitudinea debitorului, de neconformare voluntară, prin rezistență sau pasivitate în ceea ce privește ducerea la îndeplinire a propriei obligații rezultată din titlul executoriu, conduce la acumularea unor sume importante de bani, pe care acesta din urmă le va suporta cu titlu de penalități.

Din perspectiva creditorului, ca parte lipsită de orice culpă în ceea ce privește executarea conformă, atitudinea debitorului recalitrant, a cărei conduită urmează a fi înlăturată prin mecanismul disuasiv al penalităților cu rol cominatoriu, se traduce, la momentul sesizării instanței de executare cu cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, într-o sarcină fiscală exorbitantă, determinată de necesitatea achitării anticipate a unei taxe judiciare de timbru calculată prin aplicarea cotelor

⁸⁹ Mihaela Cristina Mocanu, *Aspecte teoretice și practice privind executarea obligațiilor de a face și de a nu face*, Universul Juridic Premium nr. 3/2018 - <https://lege5.ro/App/Document/gi3tgobuge3q/aspecte-teoretice-si-practice-privind-executarea-obligatiilor-de-a-face-si-a-nu-face> - articol consultat la 07.08.2025;

Decizia nr. 37 din 15 mai 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, paragr. 86, precit., Supra § 3.6.;

⁹⁰ În acest sens, Ioan Gârbuleț, op. cit., n. 3, p. 46;

⁹¹ Ibidem;

procentuale prevăzute de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 asupra unor valori bănești importante.

Astfel, atitudinea neconformă a debitorului, în ceea ce privește executarea propriei obligații se repercutează asupra patrimoniului creditorului prin quantumul taxei judiciare de timbru pe care această parte o datorează, atunci când sesizează instanța de executare, în vederea lichidării penalității.

Din perspectiva interesului procesual imediat al acestei părți din procedura execuțională, ca prin recurgerea la procedura prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și mai ales, prin amenințarea pe care acumularea continuă a penalităților o reprezintă pentru patrimoniul debitorului, să determine înfrângerea rezistenței acestuia, soluția recuperării taxei judiciare de timbru pe care a achitat-o anticipat, prin regăsirea sumelor aferente acestei taxe în quantumul cheltuielilor de judecată, la care debitorul, ca parte care pierde procesul, va fi obligat în temeiul dispozițiilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, se dovedește a fi un remediu tardiv și, uneori, iluzoriu.

De aceea, adoptarea primei orientări de jurisprudență prezintă riscul potențial de a lipsi de eficacitate mecanismul procedural conceput de legiuitor, pentru executarea obligațiilor de a face sau de a nu face care nu pot fi aduse la îndeplinire prin altă persoană decât debitorul.

§ 7.13.5. În plus, în acele situații în care nu sunt îndeplinite, în privința creditorului, condițiile prevăzute de lege pentru acordarea ajutorului public judiciar sub forma scutirii, reducerii, eșalonării sau amânării plății taxei judiciare de timbru, taxarea la valoare, prin aplicarea dispozițiilor art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 rezidă într-o ingerință disproporționată în dreptul creditorului de acces la justiție, pentru a obține executarea unei hotărâri judecătorești definitive care, în lumina exigențelor rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în privința art. 6 § 1 din Convenție⁹², ar fi trebuit să fie executată benevol de către debitor, fără a se aștepta din partea creditorului, inițierea altor demesuri judiciare suplimentare, pentru a face posibilă executarea.

§ 7.13.6. În fine, observăm că și cea de-a treia orientare de jurisprudență este în litera și spiritul legii, astfel încât, dacă cererea prevăzută de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă este formulată într-o materie în care se prevede generic scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a tuturor cererilor sau acțiunilor legate de aplicarea unei legi speciale - cum sunt dispozițiile art. 42 din Legea nr. 1/2000 sau dispozițiile art. 50 alin. (1) din Legea nr. 10/2001 -, scutirea legală de la plata taxei de timbru este aplicabilă și în privința cererii formulată în procedura de executare, deoarece se încadrează în noțiunea generică de „*cerere legată de aplicarea legii speciale*” ori alte sintagme echivalente⁹³.

⁹² Supra § 4;

⁹³ Gabriela – Cristina Frențiu, op. cit., p. 137;

Astfel, în virtutea formulării generale a textelor care consacră facilitatea fiscală, scutirea de la plata taxelor judiciare de timbru, prevăzută în diferite dispoziții normative cu caracter special trebuie să fie aplicată în privința tuturor cererilor și acțiunilor rezultate din aplicarea respectivelor dispoziții legale, inclusiv celor formulate în faza de executare a procesului civil⁹⁴.

În concluzie, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1, art. 3 alin. (1), art. 10 și art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, modificată și completată, cererea formulată în temeiul dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin care creditorul unei obligații de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, solicită fixarea sumei definitive datorată cu titlu de penalități, este supusă taxei judiciare de timbru de 20 de lei, stabilită potrivit dispozițiilor art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cu excepția situațiilor în care, pentru cererile adresate instanțelor judecătorești, se identifică o cauză de scutire legală de la plata taxei judiciare de timbru.

Pentru aceste motive, în temeiul dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea prezentului recurs în interesul legii și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

**PROCUROR GENERAL,
Alex FLORENȚA**

⁹⁴ Ibidem;

În temeiul dispozițiilor art. 515 Cod procedură civilă, se anexează prezentului recurs în interesul legii, pentru exemplificarea caracterului neunitar al jurisprudenței, copiile hotărârilor judecătorești definitive menționate în motivarea acestuia :

Anexa I.

1. Încheierea civilă din 26.01.2024 a Judecătoriei Sectorului 1 București, pronunțată în dosarul nr.57113/299/2022/a1, definitivă;
2. Încheierea civilă din 31.10.2024 a Judecătoriei Sectorului 1 București, pronunțată în dosarul nr.2510/299/2014/a1, definitivă;
3. Încheierea civilă nr.1993 din 12.09.2024 a Judecătoriei Ploiești, pronunțată în dosarul nr.20304/281/2024/a1, definitivă;
4. Încheierea civilă din 11.09.2023 a Judecătoriei Focșani, pronunțată în dosarul nr.6248/231/2023/a1, definitivă;
5. Încheierea civilă din 23.10.2023 a Judecătoriei Focșani, pronunțată în dosarul nr.6249/231/2023/a1, definitivă;
6. Încheierea civilă din 02.11.2023 a Judecătoriei Sectorului 6 București, pronunțată în dosarul nr.15207/303/2023/a1, definitivă;
7. Încheierea civilă din 14.06.2023 a Judecătoriei Sectorului 6 București, pronunțată în dosarul nr.3889/303/2023/a1, definitivă;
8. Încheierea civilă din 06.12.2017 a Judecătoriei Sectorului 6 București, pronunțată în dosarul nr.15183/303/2017/a1, definitivă;
9. Încheierea civilă din 22.07.2021 a Judecătoriei Sectorului 6 București, pronunțată în dosarul nr.9135/303/2021/a1, definitivă;
10. Încheierea civilă din 23.06.2016 a Judecătoriei Sectorului 6 București, pronunțată în dosarul nr.11750/303/2016/a1, definitivă;
11. Încheierea civilă nr.78 din 19.01.2024 a Judecătoriei Iași, definitivă;
12. Încheierea civilă nr.823 din 21.04.2023 a Judecătoriei Iași, definitivă;
13. Încheierea civilă nr.1523 din 19.09.2023 a Judecătoriei Iași, definitivă;
14. Încheierea civilă nr.1128 din 07.06.2023 a Judecătoriei Iași, definitivă;
15. Decizia civilă nr.369 din 12.09.2024 a Tribunalului Vrancea, Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr.6248/231/2023, definitivă;
16. Decizia civilă nr.93 din 27.02.2025 a Tribunalului Vrancea, Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr.631/231/2023, definitivă;
17. Sentința civilă nr.1500 din 10.02.2025 a Judecătoriei Buftea, pronunțată în dosarul nr.20698/94/2023, definitivă;
18. Încheierea din 07.03.2023 a Judecătoriei Bolintin Vale, pronunțată în dosarul nr.5621/192/2022/a1, definitivă;
19. Sentința civilă nr.1866 din 10.10.2024 a Judecătoriei Hațeg, pronunțată în dosarul nr.2102/240/2024, definitivă;
20. Încheierea nr.1233 din 06.06.2024 a Judecătoriei Vatra Dornei, pronunțată în dosarul nr.2044/334/2022, definitivă;
21. Încheierea nr.1687 din 25.07.2024 a Judecătoriei Ploiești, pronunțată în dosarul nr.2729/281/2024, definitivă;
22. Încheierea nr.184 din 30.01.2025 a Judecătoriei Ploiești, pronunțată în dosarul nr.7159/281/2024, definitivă;
23. Decizia civilă nr.65 din 20.01.2025 a Tribunalului Prahova, pronunțată în dosarul nr. 9222/281/2023, definitivă;

24. Sentința civilă nr.648 din 01.11.2024 a Judecătoriei Hârșova, pronunțată în dosarul nr.1088/842/2024, definitivă;
25. Sentința civilă nr.776 din 25.10.2022 a Judecătoriei Hârșova, pronunțată în dosarul nr.1308/842/2022, definitivă;
26. Încheierea civilă nr. 472 din 03.11.2022 a Judecătoriei Năsăud, pronunțată în dosarul nr.2910/265/2022/a1, definitivă;
27. Încheierea civilă nr. 759 din 22.07.2015 a Judecătoriei Dej, pronunțată în dosarul nr.1981/219/2015/a1, definitivă.

Anexa II.

1. Sentința civilă nr. 1382 din 01.10.2024 a Judecătoriei Caracal, pronunțată în dosarul nr. 4768/207/2024, definitivă prin neapelare;
2. Sentința civilă nr. 1264 din 28.06.2022 a Judecătoriei Caracal, pronunțată în dosarul nr. 1327/207/2022, definitivă prin neapelare;
3. Încheierea nr. 1148 din 30.05.2024 a Judecătoriei Vatra Dornei, pronunțată în dosarul nr. 2600/334/2023, definitivă prin neapelare;
4. Sentința civilă nr. 667 din 13.03.2023 pronunțată de Judecătoria Botoșani în dosarul nr. 9914/193/2022, definitivă prin neapelare;
5. Încheierea din 27.07.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, Secția a II-a Civilă, pronunțată în dosarul nr. 13205/302/2022/a1, definitivă;
6. Încheierea din 26.09.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 13205/302/2022/a2, definitivă;
7. Încheierea din 13.06.2023 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 11445/302/2023/a1, definitivă;
8. Încheierea din 26.09.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 13205/302/2022/a3, definitivă;
9. Încheierea din 28.04.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 809/302/2022/a1, definitivă;
10. Încheierea din 27.04.2023 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 28194/302/2022/a1, definitivă;
11. Încheierea din 11.08.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 6762/302/2022/a1, definitivă ;
12. Încheierea din 02.07.2024 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 4733/302/2024/a1, definitivă;
13. Încheierea din 26.04.2024 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 28513/302/2023/a1, definitivă;
14. Încheierea din 17.10.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 3537/302/2022/a1, definitivă;
15. Încheierea din 20.09.2022 a Judecătoriei Sectorului 5 București, pronunțată în dosarul nr. 13205/302/2022/a5, definitivă;
16. Încheierea din 20.12.2024 a Judecătoriei Sectorului 3 București, pronunțată în dosarul nr. 24407/301/2024, definitivă;
17. Încheierea din 27.01.2023 a Judecătoriei Sectorului 3 București, pronunțată în dosarul nr. 2260/301/2022, definitivă;
18. Încheierea din 13.03.2025 a Judecătoriei Sectorului 3 București, pronunțată în dosarul nr. 1561/301/2025/a1, definitivă;
19. Încheierea din 02.04.2025 a Judecătoriei Sectorului 1 București, pronunțată în dosarul nr. 32167/299/2024/a1, definitivă;

20. Încheierea din 27.11.2024 a Tribunalului București, Secția a V-a Civilă, pronunțată în dosarul nr. 62053/299/2022/a1, definitivă;
21. Decizia nr. 3527/A din 4.10.2024 a Tribunalului București, Secția a V-a Civilă, pronunțată în dosarul nr. 7291/300/2022, definitivă;
22. Încheierea din 28.02.2023 a Judecătorei Moreni, pronunțată în dosarul nr. 3052/262/2022, definitivă;
23. Încheierea nr.2405 din 23.12.2022 a Judecătorei Ploiești, pronunțată în dosarul nr. 20646/281/2022/a1, definitivă;
24. Decizia civilă nr.645 din 21.06.2023 a Tribunalului Giurgiu, Secția Civilă, pronunțată în dosarul nr. 2224/192/2021, definitivă;
25. Decizia civilă nr.861 din 04.07.2018 a Tribunalului Giurgiu, Secția Civilă, pronunțată în dosarul nr. 6811/236/2017, definitivă;
26. Sentința civilă nr.863 din 28.11.2024 a Judecătorei Urziceni, Secția Civilă, pronunțată în dosarul nr. 3984/330/2023, definitivă prin respingerea apelului;
27. Sentința civilă nr.3519 din 19.06.2023 a Judecătorei Cornetu, Secția Civilă, pronunțată în dosarul nr. 21697/1748/2022, definitivă prin respingerea apelului;
28. Încheiere nr.435 din 24.10.2023 a Judecătorei Cornetu, pronunțată în dosarul nr. 6409/1748/2023, definitivă prin neapelare;
29. Încheiere nr.423 din 28.12.2023 a Tribunalului Ilfov, Secția Civilă, pronunțată în dosarul nr. 4766/94/2022/a2, definitivă;
30. Decizia nr.258 din 13.03.2024 a Tribunalului Neamț, Secția I Civilă și de contencios administrativ, pronunțată în dosarul nr. 8029/279/2022, definitivă;
31. Sentința civilă nr.1451 din 10.06.2022 a Judecătorei Alba Iulia, pronunțată în dosarul nr. 1479/176/2022, definitivă;
32. Sentința civilă nr.1552 din 18.10.2024 a Judecătorei Alba Iulia, pronunțată în dosarul nr. 3459/176/2023, definitivă;
33. Sentința civilă nr.1689 din 05.11.2024 a Judecătorei Alba Iulia, pronunțată în dosarul nr. 1328/176/2024, definitivă;
34. Încheierea nr. 263 din 24.02.2023 a Judecătorei Alba, pronunțată în dosarul nr. 6521/176/2022, definitivă;
35. Decizia civilă nr.182 din 19.03.2024 a Tribunalului Arad, pronunțată în dosarul nr. 1843/250/2023, definitivă;
36. Decizia civilă nr.57 din 11.02.2025 a Tribunalului Mehedinți, Secția I Civilă, pronunțată în dosarul nr. 1952/225/2024, definitivă;
37. Încheierea nr. 1819 din 25.04.2023 a Judecătorei Drobeta-Turnu Severin pronunțată în dosarul nr. 7257/225/2022 definitivă prin decizia civilă nr.445 din 29.06.2023 a Tribunalului Mehedinți, Secția I Civilă;
38. sentința civilă nr. 15320 din 19.12.2024 a Judecătorei Sectorului 3 București, pronunțată în dosarul nr. 10777/301/2024, definitivă;
39. Încheierea din 26.08.2020 a Judecătorei Târgu Secuiesc, pronunțată, definitivă;
40. Decizia nr.597 din 11.09.2024 a Tribunalului Prahova, Secția I Civilă pronunțată în dosarul nr. 7379/281/2023, definitivă;
41. Încheierea nr. 1705 din 22.08.2024 a Judecătorei Iași, definitivă;
42. Încheierea nr. 527 din 17.03.2025 a Judecătorei Iași, definitivă;
43. Decizia nr.20 din 03.02.2022 a Tribunalului Satu Mare, Secția I Civilă pronunțată în dosarul nr. 6297/296/2021, definitivă;
44. Decizia nr.309 din 09.06.2022 a Tribunalului Satu Mare, Secția I Civilă pronunțată în dosarul nr. 10754/296/2021, definitivă;
45. Decizia nr.83 din 14.03.2024 a Tribunalului Satu Mare, Secția I Civilă pronunțată în dosarul nr. 12995/296/2021, definitivă;

46. Decizia nr.483 din 02.11.2023 a Tribunalului Satu Mare, Secția I Civilă pronunțată în dosarul nr. 12462/296/2022, definitivă;
47. Încheierea din 20.10.2023 a Judecătoriei Pitești pronunțată în dosarul nr. 5652/280/2022 definitivă prin decizia nr.2231 din 17.12.2024 a Tribunalului Argeș;
48. Decizia nr.271 din 17.06.2024 a Tribunalului Covasna, Secția I Civilă, definitivă;
49. Încheiere din 15.01.2025 a Judecătoriei Târgu Secuiesc, definitivă;
50. Încheiere din 11.10.2024 a Judecătoriei Brașov, definitivă;
51. Încheierea nr.3963 din 19.10.2023 a Judecătoriei Lugoj, pronunțată în dosarul nr. 2387/252/2023, definitivă;
52. Sentința civilă nr. 250 din 20.03.2023 a Judecătoriei Hârșova, pronunțată în dosarul nr. 1981/842/2022, definitivă;
53. Încheierea nr. 5087 din 08 mai 2025 a Tribunalului Maramureș pronunțată în dosarul nr. 3192/182/2025/a1, definitivă.

Anexa III

1. Încheierea din 10.07.2024 a Judecătoriei Sectorului 3 București pronunțată în dosarul nr. 228/301/2024/a1, definitivă;